

Jaarverslag 2016

Het verschil
blijven maken

100 jaar vrijheid
van onderwijs

Voorwoord

Tevreden

Het kost weinig moeite om het jaarverslag van Octant over 2016 met een tevreden gevoel door te lezen. We mogen trots zijn op de resultaten die door de acht Octant-scholen zijn behaald. De scholen blijven daarbij netjes binnen de financiële kaders. Het is ook in 2016 weer gelukt om geld te reserveren voor toekomstige plannen voor onderwijsverbeteringen. Dit stemde ook de onderwijsinspectie positief bij de beoordeling van Octant op bestuursniveau.

De medewerkers van Octant hebben met de blauwe norm de lat hoog gelegd. Naast de dagelijkse werkzaamheden wordt veel energie gestoken in kwaliteitsverbeteringen via de platforms en actieteams. Met onder andere de opening van Experio, ontwikkelingen op gebied van onderzoekend en ontwerpend leren en het penvoerderschap is Octant actief op gebied van wetenschap en technologie. Tegelijk zijn goede vorderingen gemaakt met de voorbereiding van kindcentra en kent Octant een actief opleidingsbeleid voor huidige en toekomstige medewerkers.

Het enthousiasme waarmee de medewerkers van Octant bijdragen aan alle ontwikkelingen is positief opvallend. De uitslagen van de medewerkerstevredenheidsenquête onderschrijven dit beeld. De medewerkers van Octant zijn op belangrijke onderdelen meer tevreden dan de gemiddelde leerkracht in Nederland. De punten Onderwijs, Persoonlijke ontwikkeling en Gesprekscyclus worden significant positiever ervaren. Daarbovenop zijn de medewerkers van Octant minder vaak en minder lang ziek dan landelijk gemiddeld.

Naast de onderwijskundige ontwikkelingen is in 2016 specifiek aandacht gegeven aan de levensbeschouwelijke vorming. Verbinding staat hierbij centraal. Verbinding is ook een belangrijk binnen het thema ouderparticipatie. Vanuit de overtuiging dat we samen meer bereiken is de afstemming met ouders van groot belang. De vernieuwde invulling van de GMR ondersteunt daarbij en moet in de komende jaren over een goede oudervertegenwoordiging blijven beschikken.

Het tevreden gevoel na het lezen van dit jaarverslag staat in contrast met de teneur van de berichtgeving in de media over het onderwijs in Nederland. In 2016 hebben experts de nadruk gelegd op slechte reken- en taalresultaten, onvrede met het schooladvies en de eindtoets, lastige ouders en is het bestaansrecht van bijzonder onderwijs ter discussie gesteld. Het is belangrijk om te beseffen dat incidenten en luide stemmen vaak een hoge nieuwswaarde hebben. Maar even belangrijk is het om te weten dat de echte experts voor de klas staan.

Johan van Hagen,
voorzitter Raad van beheer

Inhoudsopgave

Voorwoord	pagina 2
Het verschil blijven maken	pagina 4
Octant	pagina 5
Personeel	pagina 8
Onderwijs en kwaliteit	pagina 10
Huisvesting en onderhoud	pagina 16
Financieel jaarverslag	pagina 18
Risicobeheersing	pagina 23
Kengetallen	pagina 23
Medezeggenschap	pagina 27
Schooljaarverslagen	pagina 28 - 35

Toelichting: Voor het eerst zijn in dit jaarverslag zogenaamde factsheets opgenomen. De gegevens die hiervoor zijn gebruikt, hebben als peildatum 31 december 2016. De landelijke gegevens zijn van Stamos. De schooljaarverslagen zijn gebaseerd op het schooljaar 2015-'16.

Dit jaarverslag 2016 wordt actief openbaar gemaakt op de website van Octant: www.octant.nl

Het verschil blijven maken

Op de dag dat deze inleiding wordt geschreven, staat er veel op het spel voor de toekomst van ons onderwijs. Dertien miljoen Nederlanders beslissen wie Nederland de komende vier jaar mag gaan regeren. De onderwijsvrijheid die meer dan een eeuw geleden door onze voorouders werd bevochten, wordt steeds kritischer bejegend. Hoewel twee derde van de ouders hun kind naar een bijzondere school stuurt, staan steeds meer politieke partijen kritisch tegenover het onderscheid dat gemaakt wordt tussen het openbaar en bijzonder (christelijk) onderwijs.

Met de pacificatie in 1917, nu honderd jaar geleden, kwam een einde aan wat is gaan heten 'de schoolstrijd'. Samen met de invoering van het algemeen kiesrecht kreeg het bijzonder onderwijs na een grondwetswijziging (Artikel 23) evenveel recht op financiële steun van de overheid als het openbaar onderwijs. Tegelijkertijd betekende dit dat met deze financiering van het onderwijs door de overheid ook de bemoeienis van diezelfde overheid toenam. Wim de Jong, schrijver van 'Heer en meester' (2016) laat zien dat het bijzonder onderwijs daar altijd ambivalent tegenover stond. Men begreep dat met de staatsfinanciering van het bijzonder onderwijs deze scholen niet alleen rechten kregen, maar ook plichten.

Tegenwoordig is dit niet anders. Door het huidige politieke klimaat neemt de staatsbemoeienis alleen nog maar verder toe. De politiek vergeet wel eens het grondwettelijk recht van vrijheid van inrichting van het onderwijs. Zo kon bijvoorbeeld ter nauwer nood voorkomen worden dat staatssecretaris Sander Dekker het onderwijs precies voorschreef welke anti-pest methode gebruikt moest gaan worden. Hoewel scholen een groot voorstander zijn om pestgedrag tegen te gaan, beslissen ze graag zelf hoe ze dat willen gaan doen. Een ander voorbeeld is het toezicht van de Inspectie voor het onderwijs. Ook al is dit toezicht in 2016 sterk verbeterd, de neiging blijft bestaan precies vast te leggen waar scholen inhoudelijk aan moeten voldoen.

Vrijheid van onderwijs is een groot goed. Het is uniek onderwijs in haar soort. Natuurlijk kennen andere landen ook vormen van bijzonder onderwijs. Maar nergens kent dit onderwijs een zo hoge kwaliteit en is tegelijkertijd ook nog eens toegankelijk voor alle kinderen. Of hun ouders nu bemiddeld zijn of niet. Maar deze vrijheid kent ook haar verplichtingen. Niet alleen moeten onze scholen er continu voor zorgen dat de kwaliteit op orde is, we hebben ook de taak om onderscheidend te zijn. Wij zullen ons bestaansrecht altijd moeten bewijzen.

Gelukkig is de huidige trend er een van dat ouders steeds meer behoefte hebben aan bijzonder onderwijs. De Octantscholen voorzien in die behoefte en laten tegen de tijdsgeest in zien dat het ideaal van individuele zelfontplooiing niet alleen ophoudt bij 'je mag zijn wie je bent'. Maar begint met het kind kennis te laten maken met andere werelden en waarden zodat het kan worden dat het nog niet is.

Reinoud de Vries,
directeur-bestuurder

Meer over '100 jaar vrijheid van onderwijs' op pagina 15: 'Leren met hart en ziel'. Welke basiseisen stelt Octant aan haar leraren als het gaat om identiteitsonderwijs. En op pagina 22 wordt ingegaan op de ontstaansgeschiedenis van het bijzonder onderwijs in onze regio.

Octant

Octant

stichting voor christelijk basisonderwijs

Octant is opgericht op 4 januari 1909 en heeft haar zetel in de gemeente Pijnacker-Nootdorp en stelt zich tot doel werkzaam te zijn tot de oprichting en instandhouding van christelijke scholen voor primair onderwijs, alsmede van het christelijk onderwijs in het algemeen. Octant is geworteld in de christelijke traditie en vindt haar inspiratie uit de Bijbel.

Octant telt acht basisscholen, in grootte variërend van 67 tot 605 leerlingen. De scholen staan in Delfgauw, Pijnacker, Nootdorp en Den Haag (Ypenburg).

De vereniging Octant en haar rechtsvoorgangers heeft meer dan 100 jaar bestaan. Op 17 januari 2013 is die 'rechtsvorm' omgezet naar stichting en is notarieel vastgelegd.

Het toezicht

Bestuur en intern toezicht zijn bij Octant vormgegeven volgens het 'Raad van beheermodel'. Daarbij is sprake van een scheiding van de functies 'bestuur' en 'intern toezicht'. Het uitvoerend bestuur is bij Octant in handen van de directeur-bestuurder.

De directeur-bestuurder en het toezichthoudend bestuur vormen samen het bestuur van Octant en vormen naar buiten toe een bestuurlijke eenheid. Naar binnen toe zijn de taken en bevoegdheden echter verdeeld doordat het toezichthoudend bestuur toezicht houdt op de uitoefening van de taken die aan de directeur-bestuurder zijn toebedeeld. Taken en bevoegdheden staan vermeld in de statuten van de stichting en het managementstatuut. De leden van het toezichthoudend bestuur ontvangen jaarlijks een onkostenvergoeding.

In juni heeft de jaarevaluatie plaatsgevonden waar o.a. het functioneren van de bestuurder centraal stond. Op basis van een onderzoek (2016) naar toezicht houden en besturen binnen Octant, uitgevoerd door de Rijksuniversiteit Groningen, werd het functioneren van de raad besproken.

In het kader van de wet- en regelgeving melden wij hier dat Octant de wettelijke voorschriften zoals deze van toepassing zijn op onze organisatie naleeft.

Samenstelling Raad van beheer

(Incl. Rooster van aftreden)

Dhr. J. (Johan) van Hagen,
voorzitter en toezichthouder
Juni 2010 - Juni 2019 (3e termijn)

Dhr. R.M.H. (Ronald) Rongen,
vice-voorzitter en toezichthouder / lid
auditcommissie
September 2012 - Juni 2018 (2e termijn)

Dhr. M. (Marco) Boender,
lid en toezichthouder
September 2014 - Juni 2017 (1e termijn)

Dhr. J. (Jasper) Spanbroek,
lid en toezichthouder
September 2014 - Juni 2017 (1e termijn)

Mw L.A. (Wies) van der Linden-
Stallinga, lid en toezichthouder
September 2012 - Juni 2018 (2e termijn)

Dhr. T.P. (Ton) van der Stoep,
lid en toezichthouder / lid auditcommissie
Oktober 2013 - Juni 2019 (2e termijn)

Dhr. R. (Reinoud) de Vries,
lid en bestuurder

De heer Mark Sloomaker is vanwege persoonlijke omstandigheden afgetreden per 1 augustus 2016. De raad heeft besloten deze vacature niet te vervullen.

De leden van het toezichthoudend deel van de raad worden benoemd voor een periode van drie jaar en zijn in geval van aftreden tweemaal herbenoembaar.

Het Raad van beheermodel wordt ook wel een one tier- (eenlaags) model genoemd, omdat er sprake is van één bestuurlijk orgaan waar binnen de taken zijn verdeeld.

Externe samenwerking

Octant is lid van de PO-Raad en Verus (Samenwerken-de christelijke schoolbesturen). De PO-Raad is de brancheorganisatie voor het primair onderwijs en behartigt de gemeenschappelijke belangen in het primair onderwijs.

Op lokaal niveau participeert Octant in het DOPN (Directeuren Overleg Pijnacker Nootdorp). De school-directeuren zijn lid. Daarnaast werkt Octant met andere schoolbesturen mee in verschillende werkgroepen aan de realisering van het lokaal onderwijsbeleid in Pijnacker-Nootdorp.

Sinds 2014 maakt Octant eveneens onderdeel uit van de Raad van advies voor de Pabo-opleidingen van hogeschool Inholland. De raad geeft gevraagd en

ongevraagd advies ten behoeve van het onderwijs- en onderzoeksbeleid van de opleidingen.

In 2016 vormt Octant samen met 12 andere schoolbesturen uit de regio Vervangingspool West. Door de Wet Werk en zekerheid zag Octant zich genooddaakt intensiever samen te gaan werken op het terrein van de vervanging van leraren bij ziekte. Ook maakt Octant deel uit van een klankbordgroep die het bestuur van de Vervangingspool West adviseert.

Voor wetenschap en technologie is Octant in opdracht van het ministerie van OCW 'penvoerder'. Samen met een aantal andere schoolbesturen wordt tot doel gesteld het onderwijsveld in Zuid-Holland kennis te laten maken met wetenschap en technologie.

In het kader van de wet- en regelgeving melden wij hier dat Octant geen onderdeel uitmaakt van een internationaal verband.

Besluiten 2016

De Raad van beheer heeft in 2016 de volgende besluiten genomen:

- HGW Kijkwijzer als onderdeel van de IPB-cyclus;
- Taak ib wordt functie kwaliteitsondersteuner;
- Goedkeuring begroting 2016;
- Investering zonnepanelen;
- Verhoging dekking bestuurdersaansprakelijkheid;
- Voorwaarden bij externe fondsenwerving;
- Vaststelling Jaarverslag en Jaarrekening 2015;
- Evaluatie strategisch meerjarenbeleid;
- Marktonderzoek en doorstart Schatkaart;
- Investeringsprogramma 2019;
- Vaststelling afvloeiingsregeling;
- Beleid gedwongen mobiliteit bij formatieve krimp;
- Merkactivatieplan;
- Vaststelling Vervangingsbeleid
- Viertal schoolbezoeken met als centraal thema: passend onderwijs.

Passend onderwijs

Octant participeert in twee samenwerkingsverbanden (SWV) in het kader van passend onderwijs. De scholen in Pijnacker-Nootdorp vallen onder SWV 2802 (Delflanden) en de scholen in Den Haag onder het SWV 2815 (Haaglanden).

Passend onderwijs is er op gericht om álle leerlingen in het primair onderwijs zoveel als mogelijk thuisnabij te ondersteunen.

Octant participeert in het dagelijks bestuur voor het SWV 2815 (voorzitter) en het (algemeen-) bestuur voor het SWV 2802 (voorzitter).

Stichtingskantoor

De bestuurswerkzaamheden vinden op het stichtingskantoor plaats. Verder wordt het kantoor gebruikt voor de vergaderingen van de Raad van beheer, het directieteam en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR).

Ondersteuning van de directeur-bestuurder bestaat uit:

- Financiën en control (1,0 wtf)
- ICT (0,4 wtf)
- Opleiden en coaching (0,2 wtf)
- Personele zaken (0,4 wtf)
- Secretariaat (0,45 wtf)

Het directieteam bestaat uit acht schooldirecteuren. Zij zijn integraal verantwoordelijk voor hun eigen schoolorganisatie. Twee- tot driewekelijks overleggen zij met de directeur-bestuurder. Ook vormen zij een aantal actieteams waar delen van het beleid op stichtingsniveau wordt voorbereid.

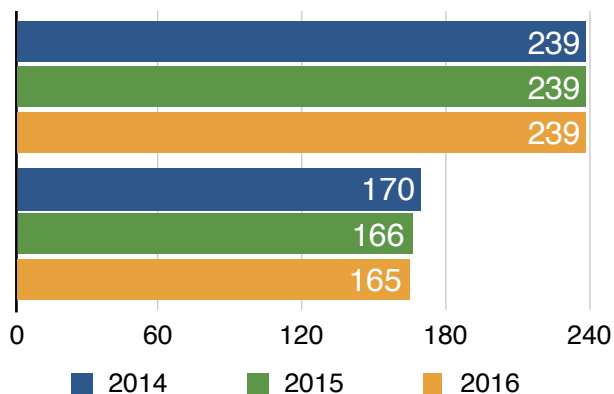
Octant werkt samen met een aantal externe partners die verantwoordelijk zijn voor:

- Administratieve ondersteuning (Pro Management Onderwijssupport)
- ICT Netwerkbeheer (Pimarox)
- Beheer en onderhoud schoolgebouwen (WPS Scholenbeheer)
- Eigen Risicodragerschap (i.s.m. Het Spectrum en SKOP)

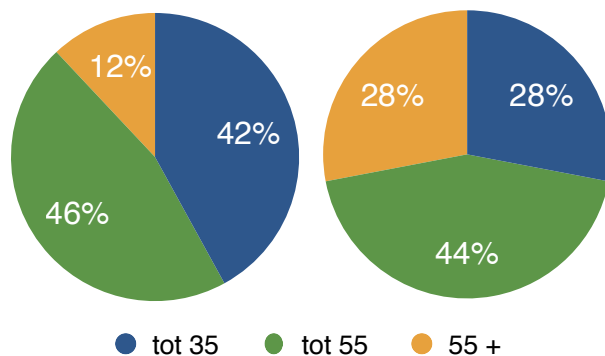

Factsheet

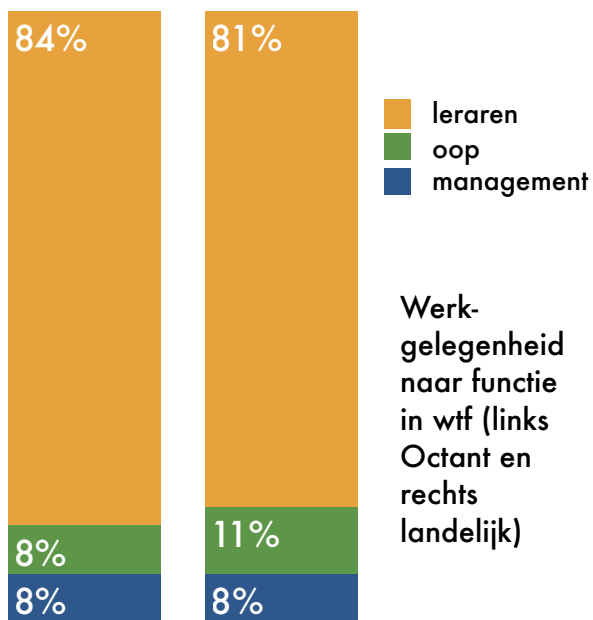
Personeel

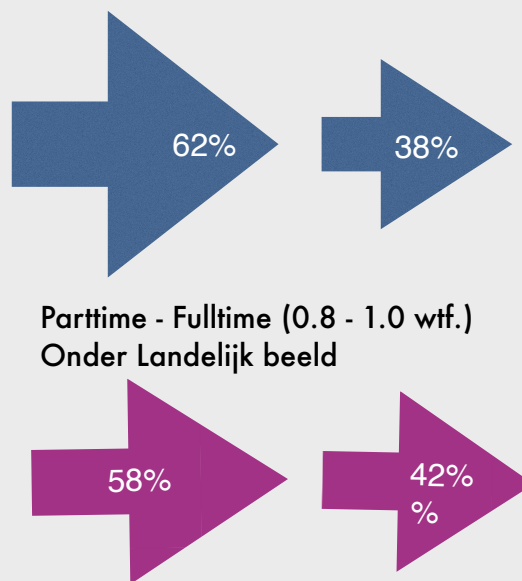
Totaal aantal medewerkers en wtf.

Percentage personeel per leeftijds-categorie

Werk-gelegenheid naar functie in wtf (links Octant en rechts landelijk)

Parttime - Fulltime (0.8 - 1.0 wtf.)
Onder Landelijk beeld

Type aanstelling naar wtf	Octant	Landelijk
Vast	94%	92%
Tijdelijk	6%	8%

aantal vrouwen
211

vrouw / manverdeling
88,3 / 11,7%

man
28

landelijk
83,5% / 16,5%

Factsheet

Personeel

Tevredenheid Personeel PTP '16 - Onderwerp	Octant	Landelijk
Onderwijs	8.4	8.1
Werkomstandigheden	8.2	8.0
Samenwerking	8.2	8.2
Persoonlijke ontwikkeling	8.1	7.6
Gesprekscyclus	8.1	7.6
Communicatie	7.5	7.4
Werkdruk	6.0	5.7

8.4

Octant

8.3

Landelijk

Algemene tevredenheid

8.1

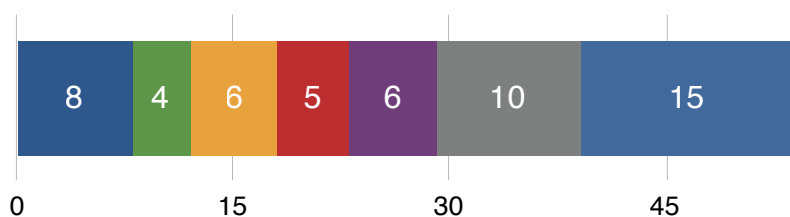
Octant

7.6

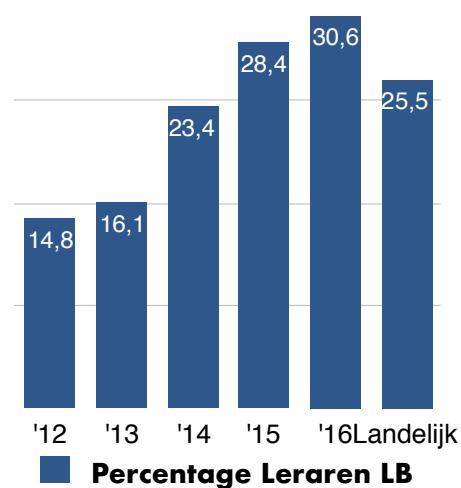
Landelijk

Persoonlijke ontwikkeling

■ Taal / Lezen ■ Rekenen ■ Gedrag
■ Begaafdheid ■ Schoolopleider ■ Kwaliteitsondersteuner
■ Vrij profiel

Aantal leraren LB naar specialisme

Percentage Leraren LB

Verzuimpercentage 2,24% (Landelijk 6,4%)

Meldingsfrequentie 0,84 (Landelijks 1.1)

Interne mobiliteit

2,5%

Externe mobiliteit

6,1%

Personeel

Werkgelegenheid

Sinds 2014 is het leerlingenaantal gemiddeld gedaald met 1,9%. De daling in 2016 was iets hoger, namelijk 2,4%. In totaal tellen de acht Octantscholen 2.701 leerlingen.

De daling van het leerlingaantal was voorzien vanwege de uitontwikkeling van de Vinexlocaties en de terugloop van het leerlingaantal in deze wijken. Ook spelen de naweën van de recente economische crisis nog een rol doordat er minder kinderen zijn.

De Vlinderboom, verhuisd in oktober 2013 naar de nieuwe wijk Keijzershof, zal in de komende jaren nog blijven groeien. Van groei is ook sprake op de Beatrixschool, dit heeft deels te maken met de daling van het aantal leerlingen op de Schatkaart en de Josephschool.

De daling van het aantal kinderen in Nootdorp en Delfgauw zet door. In Delfgauw is die daling (- 20%)

reeds ingezet, vanaf 2017 zal dit ook in Nootdorp (- 25%) het geval zijn.

Ondanks de daling van het leerlingaantal loopt de werkgelegenheid niet terug. Het totaal aantal wtf. dat werkzaam is bij Octant blijft min of meer stabiel op 165 ten opzichte van 2015. Dit heeft te maken met meer inkomsten vanuit het Rijk.

De personele uitgaven bedroegen in 2016 ongeveer 77,9% van de totale uitgaven en bleef daarmee op peil t.o.v. 2015.

Het natuurlijk verloop van medewerkers die Octant in 2016 de stichting hebben verlaten bedroeg (2016: 6,1%). Dit betrof in totaal 18 personen.

Tegen de landelijke trend in blijft het percentage medewerkers dat 55 jaar of ouder is, lager dan het landelijk gemiddelde. 12% van de medewerkers is 55 jaar of ouder, landelijk ligt dit percentage op 28%.

Zeer laag ziekteverzuim

Landelijk steeg het ziekteverzuim in 2015 naar 6,4% (2014: 6,1%). Het ziekteverzuimpercentage bij Octant was al laag, maar daalde in 2016 verder naar 2,24% (2015: 3,07%). Ook de meldingsfrequentie daalde van 0.99 in 2015 naar 0.84 in 2016 (Landelijk 1.1). De meldingsfrequentie is het gemiddelde van het aantal ziekmeldingen per medewerker in een jaar.

Met het in 2014 ingezette nieuwe verzuimbeleid en de aandacht voor het verder verlagen van de meldingsfrequentie op schoolniveau voldoet Octant ruim aan haar doelstellingen.

Ervaren werkdruk

De werkdruk blijft in het onderwijs onverminderd hoog. Kijkend naar andere onderwijssectoren is er minder financiële ruimte voor ondersteuning van de leraren. Dit is bij Octant niet anders. Hoewel de ervaren werkdruk met een score van 6.0 gedaald is t.o.v. de vorige personeelstevredenspeiling (PTP) en ook lager is dan het landelijk gemiddeld (5.7) verdient dit onderwerp blijvende aandacht. 25% van het aantal medewerkers is hierover ontevreden.

De algemene tevredenheid over het werken bij Octant blijft onverminderd hoog: 8.4 (Landelijk 8.3). Dit vertaalt zich verder in een hoge score voor de sfeer (8.6 - landelijk: 8.4) en de mogelijkheden voor persoonlijke ontwikkeling (8.1 - Landelijk: 7.6) en de Gesprekscyclus (8.1 - Landelijk: 7.6)

Onderwijs en kwaliteit

Samen bereik je meer

Wie we zijn en wat we doen komt tot uitdrukking in onze drie kernwaarden: ontdekkend leren, duurzaam samen en zelfbewustzijn. Met 'Samen bereik je meer' als missionstatement werken we hard aan de realisering van onze strategische doelstellingen.

In 2016 zijn we gestart met merkactivatie waarmee we onze missie, visie en kernwaarden gezamenlijk willen uitdragen. Dit jaar zijn we begonnen dat ook te laten zien met een gezamenlijk voorbereide ouderavond op de Vlinderboom. De andere Octantscholen organiseren in 2017 ook een dergelijke ouderavond. Verder is er gestart met de Schoolgids 'nieuwe stijl'. Naast een uniforme uitstraling is er gezamenlijk nagedacht over nut en noodzaak van deze gids. Hierbij zijn bewuste keuzes gemaakt.

Merkactivatie krijgt in 2017 een vervolg met een nieuw logo, nieuwe signing en nieuwe websites voor al onze scholen.

De veranderingen die we voorstaan zijn zeer ambitieus te noemen. Hoewel we denken dat onze ambities realiseerbaar zijn, moeten we in de gaten blijven houden dat de sfeer op onze scholen goed blijft en de ervaren werkdruk over het algemeen aanvaardbaar.

5 Strategische doelen 2015-'19

De snel veranderende (onderwijs-)wereld vraagt van ons een duidelijke koers. Een kompas dat meegroeit met ontwikkelingen als een dalend leerlingaantal, terug-tredende overheid, individualisering, een sterke concurrentie, digitalisering, passend onderwijs, vergrijzing en het toenemende belang van wetenschap en technologie.

We laten ons leiden door vijf strategische uitgangspunten – met bijbehorende doelen – die we de komende periode jaarlijks toetsen en sturen.

Ons vertrekpunt: de onderwijs- en vormingsdoelen, geïnspireerd op de christelijke tradities.

1.

De nieuwe missie, visie en kernwaarden dragen we centraal en vol trots uit, met behoud van de eigen identiteit. De goede sfeer blijft intact en die bouwen we verder uit.

2.

We blijven financieel gezond. We groeien autonoom door partnerships, met als resultaat een toenemend marktaandeel.

3.

Een duurzame onderwijsverbetering staat centraal. Hiervoor hanteren wij een eigen *blauwe norm*, een kwaliteitsstandaard hoger dan de inspectie-norm. Deze standaard zorgt tegelijkertijd voor groei in kwaliteit van leerlingen, leraren en bestuur.

4.

Vaardigheden voor de 21e eeuw. Denk aan digitale vaardigheden, onderzoekend leren en talentontwikkeling. Hiermee sluiten wij aan bij het bestuursakkoord 'Primair Onderwijs 2020'.

5.

We worden gezien als partner in de vorming van kindcentra en is daarmee een belangrijke schakel in de keten met partners als kinderopvang, welzijns- en sportinstellingen. Slimme verbindingen maken, daar gaan we voor. Zo versterken we het innovatieve en inhoudelijke vermogen van Octant.

Eigenaarschap van leren en de onderwijsinspectie

Het onderzoek van de Inspectie voor het onderwijs naar de kwaliteit van de Octantscholen en de gehele organisatie heeft geresulteerd in een maximale score, inclusief het oordeel betreffende de financiën.

Centraal onderdeel van het onderzoek was het 'eigenaarschap van leren' op onze scholen. De uitkomsten van dit onderzoek worden ondersteund door de rapportcijfers die de leraren zelf gaven wanneer het gaat om het niveau van persoonlijke ontwikkeling en de mogelijkheden daartoe en de gesprekkencyclus. Octant scoorde op deze onderdelen ver boven het landelijk gemiddelde.

Tevredenheidspelling

Octant doet geregeld onderzoek naar de tevredenheid onder leerlingen, ouders en het personeel. Een keer in de twee jaar wordt door DUO onderzoek gedaan bij onze medewerkers. In dit jaarverslag komt het laatste onderzoek uit 2016 (PTP) uitgebreid aan de orde.

Een keer in de twee jaar worden ook de ouders bevraagd. Voor het laatst is dit in 2015 gebeurd. De Octantscholen scoorden een 7.7 en verbeterde daarmee de 7.5 uit 2013. Landelijk lag de tevredenheid op 7.6. Bovengemiddeld, t.o.v. de landelijke cijfers werden de begeleiding, sfeer en de leraar beoordeeld.

De Leerlingtevredenheidspelling wordt een keer in de vier jaar afgenomen. De laatste peiling dateert van 2015.

Oordeel Onderwijsinspectie

'Bij Octant hebben wij vrijwel zonder uitzondering leraren getroffen die zich niet alleen zeer verantwoordelijk voelen voor de schoolontwikkeling, maar ook verantwoordelijkheid hiervoor dragen. Binnen de structuur van platforms en actieteams werken specialisten, directeuren en leraren met elkaar samen, leren ze samen en maken zij beleid en/of voeren het uit.'

Op de scholen (5 van de 8 scholen) die wij bezocht hebben, zijn ook de teamvergaderingen en de bouwvergaderingen momenten om van elkaar te leren, kennis uit te wisselen en gezamenlijk lessen voor te bereiden. Desgevraagd weten leraren goed te benoemen wat de ontwikkelpunten van de school zijn en op welke manier hieraan met elkaar gewerkt wordt.

Ook krijgen leraren voldoende inbreng bij het bepalen van de doelen en thema's om het onderwijs op de school te ontwikkelen. Verder krijgen zij op verschillende manieren ruimte om vorm te geven aan hun eigenaarschap: in de actieteams en de platforms, in de vergaderingen, maar ook door de Octant Academie, door teamscholing en individuele scholing. Daarnaast is er de duidelijkheid die nu gecreëerd wordt door in de 'Octant Kijkwijzer' aan te geven wat van startbekwame, basisbekwame en vakbekwame leraren verwacht mag worden.'

Passend onderwijs

Voor Octant is 'passend onderwijs' gewoon goed onderwijs voor alle leerlingen. In de samenwerkingsverbanden waarbinnen Octant participeert is nauwelijks sprake van thuiszitters. Problemen op het gebied van zorgplicht zijn tot nu toe uitgebleven.

Octant maakt met o.a. de OctantKijkwijzer inzichtelijk en concreet wat van leraren verwacht wordt met betrekking tot het handelingsgericht werken in de groep. De 'blauwe norm' dient als uitgangspunt voor het bepalen van de onderwijskwaliteit en komt o.a. tot uiting in de Katern Opbrengsten. In deze katern analyseert de kwaliteitsondersteuner de opbrengsten op basis van de leerlingpopulatie, het handelen van de leraar en leermiddelengebruik. De katern is ook van invloed op het jaarplan van de school.

Met passend onderwijs lijkt ook de bureaucratie toegenomen. Verantwoording afleggen hoort bij werken in het onderwijs. Niet iedere professional is in staat kort en bondig te formuleren wat er aan de hand is en wat nodig is.

Uiteindelijk gaat het erom of we daadwerkelijk vinden dat kinderen met een beperking in eerste instantie in het regulier onderwijs thuishoren. De Octantscholen zetten zich daar graag voor in.

Factsheet

Onderwijs & Kwaliteit

5

klachten

2016

8

klachten

2015

Klachten

De ontvangen klachten hadden betrekking op:

- Groepsindeling;
- Extra ondersteuning;
- Pesten;
- Warme overdracht;
- Inschrijvingsprocedure.

Platforms

De leraar-specialisten van Octant nemen deel aan platforms. De platforms hebben als doel de kwaliteit van het onderwijs te verhogen door samen te werken en te leren en gebruik te maken van elkaars expertise. De platforms hanteren jaarplannen die zij zelf opstellen.

€ 321.610

nascholings-
budget

2,4%

van het
totale budget

platform
startende
leraren
2016

platform
kwaliteits-
ondersteuners
2013

platform
gedrag
2016

platform
O-ict
2014

platform
rekenen
2017

platform
taal
2016

platform
begaafdheid
2014

platform
wetenschap &
technologie
2017

platform
in
oprichting

platform
schoolopleiders
2015

Georganiseerde nascholing en trainingen

- NLP en oudergesprekken;
- PP Café: Geheugentechnieken;
- Effectief en Oplossingsgericht coachen;
- Lerarenregister;
- Codecoach, programmeren;
- Op onderzoek uit;
- Opleiding specialist W&T;
- Open Podium: Platform Oict & Platform Taalspecialisten;
- ICT en T-Pack;
- Ontdek, Focus en Creëer;
- Cao uitgelegd;
- T-Pack Kijkwijzer;
- Spiegels in de school.

Wetenschap en technologie

- Welke cruciale competenties moeten leerlingen in de 21e eeuw verwerven? Wat moeten leerlingen op school leren?
- Hoe kunnen we er voor zorgen dat onderwijs werkt? Hoe ervoor zorgen dat de energie die leerlingen, leraren en ouders investeren in onderwijs wordt omgezet in succesvolle leerervaringen?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat onderwijs werkt voor alle leerlingen? Hoe ervoor zorgen dat geen talent en energie verspild worden?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat krachtig, eigentijds onderwijs werkbaar en haalbaar blijft voor leraren? Hoe kunnen zij het best ondersteund worden in het volbrengen van hun missie?
- Hoe kunnen we ervoor zorgen dat onderwijs tot een betere wereld leidt?

Octant is op zoek naar antwoorden op deze cruciale vragen omdat de wereld veel te snel verandert en de schoolontwikkeling te traag volgt. Omdat ons onderwijs uitstekend is, maar nog niet voor alle kinderen even optimaal.

We leiden specialisten Wetenschap en technologie op die straks, wanneer ze zijn afgestudeerd hun schoolteams mee kunnen nemen in de competenties die van onze leerlingen in de 21e eeuw wordt gevraagd.

In 2016 heeft Octant een digitale leerlijn ontwikkeld die in 2017 'school-proof' gemaakt wordt. Samen met hogeschool Inholland en SCO Delft werkt de Vlinderboom aan een profielschool wetenschap en technologie op basis van onderzoeken en ontdekkend leren.

De Octant Academie heeft een aantal trainingen georganiseerd die ontwikkeld zijn voor de meer ICT-bedreven leraren en zij die een extra ICT-duwtje in de rug nodig hebben. De training Onderzoekend leren werd door ongeveer 50 leraren gevolgd.

In november heeft Octant haar eerste XperiO geopend. Een digitaal ontdekklab op de Vlinderboom waar alle Octantscholen gebruik van mogen maken en waar onder deskundige leiding W&T lessen gevolgd kunnen worden. Het is de bedoeling dat begin 2018 een tweede XperiO wordt geopend op een van de andere Octantscholen.

Kwaliteitsondersteuner

De taak intern begeleider bestaat niet meer. Met de komst van passend onderwijs werd van deze taak-functionaris meer en meer gevraagd. Door de opkomst van de leraar-LB nam deze specialist ook verantwoordelijkheden en taken van de intern begeleider over. Waar bijvoorbeeld bij een lastige taalvraag eerder de ib-er om raad werd gevraagd, wordt nu steeds meer de weg gevonden richting de taalspecialist.

Door al deze veranderingen werd het tijd om na te denken over wat er nu precies van een ib-er wordt gevraagd en verwacht. Dit onderzoek resulteerde uiteindelijk in een nieuwe functie, de kwaliteitsondersteuner op het niveau van een leraar LB.

Door een hiervoor in het leven geroepen werkgroep, waar ook ib-ers deel vanuit maakten, is een functieprofiel opgesteld met een bijbehorende competentielijst en opleidingseisen op twee niveaus, LA en LB.

Stichtingsbreed is afgesproken dat alle Octantscholen na een overgangsperiode alleen nog kwaliteitsondersteuners op LB niveau in dienst heeft. Op alle scholen zijn inmiddels voldoende kwaliteitsondersteuners aangesteld. Op een school is nog een taak-functionaris LB werkzaam. In de loop van 2017 zal hiervoor in de plaats ook een kwaliteitsondersteuner worden benoemd.

Functiemix

Octant zet al langer flink in in de realisering van de Functiemix. Landelijk is afgesproken dat op termijn zo'n 40% van de leraren in het basisonderwijs werkzaam is op LB-niveau.

Octant heeft afgesproken dat in 2019 35% van de leraren op LB niveau werkzaam moet zijn. Voor 2016 is een tussendoelstelling geformuleerd van 25%. Twee scholen komen afgerond op dit percentage, drie andere scholen hebben reeds het percentage van 35% behaald.

Om voor het LB-niveau in aanmerking te komen moet men in het bezit zijn van een afgeronde HBO+ opleiding en voldoen aan de door Octant vastgestelde LB-normering op de competenties zoals die op LA-niveau zijn geformuleerd.

De verwachting is dat de doelstelling voor 2019 gehaald zal gaan worden. Het voldoende in de school hebben van de verschillende specialisaties is wel een onderwerp van aandacht. Zo is afgesproken dat iedere school op termijn beschikt over een specialist taal, rekenen, gedrag, begaafdheid en wetenschap en technologie. Zeker voor kleinere scholen is dit soms lastig te realiseren.

Picto

Alle Octantscholen en het stichtingskantoor zijn aangesloten op het Picto-netwerk ten behoeve van de ICT-infrastructuur. Doel is de modernisering van en het tijdig kunnen inspelen op nieuwe ICT-toepassingen.

Octant wordt hierin ondersteund door de onderwijskundig ict-ers.

Met de laatste vervangingen in 2016 is alle hardware gemoderniseerd. Was het gemiddeld aantal leerlingen per computer in 2013 nog 6,3 in 2016 is dat gemiddelde verder gedaald naar 5,9.

Inmiddels worden ook de digiborden centraal beheerd. In 2016 is een groot aantal borden vervangen door touchscreens en is het gebruik van deze digitale borden verder uitgebreid. In 2017 zullen alle krijtborden vervangen zijn en kunnen ook de kleutergroepen volop gebruik maken van de nieuwste technologie.

In 2016 is ook een aanvang genomen met de introductie van Office 365. Begin 2017 zal een invoeringstraject van start gaan waarna rond de zomervakantie alle scholen in staat zijn hiermee te werken.

Blauwe norm

Octant hanteert de zogenaamde blauwe norm. Een norm die zowel op stichtings- als schoolniveau gebruikt wordt.

De blauwe norm is de Octant kwaliteitsnorm voor bijvoorbeeld de tussen- en eindopbrengsten, het ziekteverzuimpercentage bij leraren of het aantal LB-leraren.

De blauwe norm stellen we dus zelf, uiteraard beargumenteerd, vast. Bij die vaststelling vragen we ons zelf af wat haalbaar is en of met de blauwe norm voldoende ambitie getoond wordt. De enige restrictie die we ons bij het bepalen van de blauwe norm opleggen is dat deze norm nooit onder wat landelijk van ons geëist wordt, mag komen te liggen.

Behoeftegedreven

De kwaliteitszorg bij Octant is gebaseerd op het INK-model. In 2016 zijn we gaan onderzoeken of we dit model los kunnen laten en zijn gaan experimenteren met wat we genoemd hebben 'behoefte gedreven werken'.

Het is de bedoeling hiermee de kwaliteit van ons onderwijs verder te verbeteren en nog meer aan te sluiten bij wat van de Octantscholen verwacht wordt.

Uiteraard laten we daarbij onze eigen kwaliteitseisen niet los en hebben daarom de Octant standaarden opnieuw tegen het licht gehouden en hebben deze opnieuw vastgesteld.

Opleiden in School

In 2016 is het heel snel gegaan. In dit jaar mochten we van hogeschool Inholland het officiële keurmerk Opleidingsschool ontvangen. In opdracht van de hogeschool heeft Obéron onafhankelijk kunnen vaststellen dat Octant aan alle opleidingseisen voldoet.

Vervolgens is de Octant Opleidingsschool gevraagd aan te sluiten bij de al bestaande gesubsidieerde opleidingsschool Delft - Westland. In november is Octant officieel aangesloten.

Octant had nooit opleidingsschool kunnen worden, waren we niet in 2013 begonnen met de voorbereidingen daarop. Vooral de projectleider en de schoolopleiders, die verantwoordelijk zijn voor Opleiden in School (OiS) op schoolniveau hebben dit mogelijk gemaakt.

De Octantscholen leiden nu jaarlijks circa 30 studenten op. Een aantal van hen kunnen ook gebruik maken van het leer-werktraject dat door Octant samen met de hogeschool is ontwikkeld. Studenten uit het 3e en 4e jaar kunnen betaald werkervaring op doen. Samen met Uniek (schoolbestuur in Schiedam e.o.) neemt Octant deel aan de pilot Zij-instroom. Hiermee proberen we binnen de eigen Opleidingsschool kwalitatief goede studenten te trekken die aan een her-oriëntering toe zijn op hun eigen werkloopbaan.

Deze initiatieven moeten er mede toe bijdragen dat Octant met het dreigende lerarentekort voldoende en kwalitatief goed opgeleide leraren kan blijven benoemen.

Leraren met hart en ziel

Wij vinden de vraag 'waartoe willen wij leerlingen vormen en op wat voor samenleving bereiden wij hen voor?' belangrijk. Verder hebben we ons afgevraagd hoe de christelijke traditie dat perspectief voedt en hoe die christelijke inspiratie in onze scholen wordt ontsloten en onderhouden, met en voor leerlingen, leraren, medewerkers en ouders.

Daarvoor zijn goed toegeruste leraren nodig. Het kernwoord van deze toerusting is verbinding. Het gaat ons erom dat leraren de verbinding weten te leggen tussen hun eigen inspiratie en bezieling en de bedoeling van levensbeschouwelijke vorming; de toerusting moet hen versterken in hun drie rollen in levensbeschouwelijke vorming (GSM-model):

1. **Getuige:** authentiek en passend de eigen inspiratie en bezieling inbrengen in de levensbeschouwelijke vorming van leerlingen;
2. **Specialist:** met kennis van zaken levensbeschouwelijke tradities vruchtbaar kunnen maken voor de levensbeschouwelijke ontwikkeling van leerlingen;
3. **Moderator** (procesbegeleider): het levensbeschouwelijk gesprek van, met en voor kinderen kunnen begeleiden en van impulsen kunnen voorzien.

In samenwerking met Verus heeft Octant 10 levensbeschouwelijke basiseisen ontwikkeld die passen bij de leraren die bij de stichting werkzaam zijn:

1. Het christelijk geloof en christelijke sleutelverhalen kennen, begrijpen en kunnen uitleggen;
2. Basisbegrip van wereldreligies en andere levensbeschouwingen, zoals atheïsme en 'ietsisme';
3. Levensbeschouwelijke verhalen, waaronder de belangrijkste Bijbelverhalen, kunnen vertellen;
4. Een open levensbeschouwelijk en filosofisch gesprek met kinderen kunnen voeren;
5. Levensbeschouwelijke, christelijke en ethische noties kunnen verbinden aan andere vakken;
6. Vorm kunnen geven aan gemeenschappelijke levensbeschouwelijke rituelen, feesten en vieringen;
7. Eigen zingeving, idealen en geloof pedagogisch verantwoord kunnen communiceren in de groep;
8. Authentiek over zingeving, idealen en geloof kunnen communiceren met collega's en ouders;
9. Levensbeschouwelijke eigenheid en diversiteit van kinderen, collega's en ouders kunnen waarderen;
10. Zich positief kunnen verhouden ten aanzien van missie, visie en pedagogische idealen van de school.

In 'Spiegels in de school', een training die door de Octant Academie in 2016 is aangeboden, staat het GSM-model centraal en komen ook de 10 basis-eisen uitgebreid aan de orde.

Registerdirecteuren

De directeuren bij Octant staan geregistreerd in het landelijk beroepsregister voor schoolleiders. Hiermee voldoen zij aan de opleidingseisen die daaraan gesteld worden en houden zij evenals leraren, door middel van nascholing en training hun kennis en kunde op een hoog niveau.

Klachtenregeling

Octant hanteert het 'Model Klachtenregeling' zoals deze door Verus is opgesteld. Hierdoor is de stichting verplicht aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie Onderwijs PO in Utrecht.

In 2016 heeft de Klachtencommissie geen klachten behandeld. De klachten die ontvangen zijn, werden op stichtingsniveau afgehandeld.

Kijkwijzer

Het actieteam Kwaliteit heeft in opdracht van het directieteam een HGW-kijkwijzer ontwikkeld, de Octant Kijkwijzer. Naast de koppeling met de al bestaande gesprekkencyclus is de kijkwijzer inmiddels ook geschikt om een indeling te maken op basis van startbekwaam, basisbekwaam en vakbekwaam.

De Octant Kijkwijzer is vooral bedoeld als hulpmiddel bij de gesprekkencyclus. Het geeft de individuele leraar inzicht in de eigen vaardigheden en kan zo behulpzaam zijn bij de verdere persoonlijke ontwikkeling van de individuele leraar.

De Kijkwijzer kan ook gebruikt worden wanneer er sprake is van onvoldoende kwaliteit voor wat betreft het handelingsgericht werken. De gebruiker van de Kijkwijzer weet van tevoren altijd of het instrument als ontwikkelingsinstrument wordt gebruikt of als beoordelingsinstrument.

Met het gebruik van de Kijkwijzer lopen de Octantscholen voorop en wordt concreet gemaakt wat er van leraren wordt verwacht.

Huisvesting en onderhoud

Convenant spreiding scholen

De schoolbesturen hebben in 2015 samen met de gemeente Pijnacker-Nootdorp en kinderopvangorganisaties een toekomstvisie op onderwijs en kinderopvang ontwikkeld dat als basis dient voor het convenant *Spreiding scholen*. Hierin zijn afspraken gemaakt over de spreiding van de basisscholen.

Met de gemaakte afspraken wordt tevens rekening gehouden met de al ingezette daling van het aantal leerlingen in Delfgauw (- 20%), Nootdorp (- 25%) en groei in Pijnacker-Zuid (+15%).

Kindcentrum

De Octantscholen zijn gestart met de voorbereidingen om uiterlijk in 2019 de scholen om te kunnen vormen tot kindcentra. De Regenboog loopt hierin voorop en vormt medio 2017 een kindcentrum in samenwerking met de kinderopvang Skippy-Pepijn. Hiertoe is reeds een intentieverklaring ondertekend tussen Octant en Skippy. Deze verklaring zal later omgezet worden in een samenwerkingsovereenkomst.

Scholenbeheer

Het beheer van de schoolgebouwen wordt decentraal uitgevoerd op basis van een meerjaren onderhoudsplan (MOP). De schooldirecteur is hiervoor verantwoordelijk. De MOP's zijn in 2012 opgesteld en worden jaarlijks bijgesteld. Daarnaast ondersteunt WPS Scholenbeheer Octant in het planmatig onderhoud van de schoolgebouwen. De doordecentralisatie van het buitenonderhoud vanaf 1 januari 2015 heeft geen consequenties voor de opgestelde MOP's, omdat dit onderhoud vanaf 2012 hierin reeds is meegenomen.

Kosten onderhoud

Het onderhoud aan de schoolgebouwen is grotendeels conform de opgestelde MOP's uitgevoerd. Voor wat betreft het preventief onderhoud (direct ten laste van de exploitatie) bedroeg € 84.195. De hoogte van het cyclisch onderhoud (ten laste van de voorziening onderhoud) was € 182.678.

Bijzondere werkzaamheden

Ackerweide

binnen- en buiten schilderwerk, aanpassen loodslabben en aanbrengen chipsvloer

Beatrixschool

aanbrengen chipsvloer, binnenschilderwerk noodgebouw

Fontein

aanbrengen brandwerende voorzieningen, installeren brandmeldinstallatie, dakwerkzaamheden en buitenschilderwerk

Regenboog

installatie branddetectie, vervangen lichtbronnen, binnen- en buitenschilderwerk en herstel dakvlakken

Schatkaart

vervangen gasleiding

Triangel

vervangen vloerpotten, binnenschilderwerk en buitenschilderwerk gevelkozijnen

Zonnestraal

verbeteren (mechanische) ventilatie, aanbrengen mechanische elektrische ramen, aanbrengen zinken waterkeringen op daklijsten en timmerwerk ramen

Foto: Ook voor de jongsten betekent het XperiO Ontdeklab veel leerplezier.

Factsheet

Octant & verbinding

Social media

De Octantscholen zijn zeer actief op social media. Facebook, Youtube en Twitter wordt veel gebruikt. Octant heeft haar eigen Twitteraccount. Het XperiO is actief op Facebook.

Octant Academie & XperiO

De activiteiten die door de Octant Academie en het XperiO worden georganiseerd, staan open voor belangstellenden van buiten de stichting. Zo nemen medewerkers van andere schoolbesturen deel aan de opleiding W&T.

Website

Meer informatie over Octant en de scholen is te vinden op de website van de stichting: www.octant.nl

Algemeen toegankelijk m.u.v. het Extranet voor de medewerkers, de Raad van beheer en de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

Ook dit Jaarverslag 2016 is integraal openbaar gemaakt via www.octant.nl en is algemeen toegankelijk.

De Verbinding

Acht keer per jaar ontvangen alle medewerkers van Octant en anderen die zich bij Octant betrokken voelen 'De Verbinding'. De digitale nieuwsbrief van de stichting.

De nieuwsbrief wordt door 85% van de medewerkers regelmatig gelezen. In 2016 werd de nieuwsbrief beoordeeld met een 7.0.

Financieel jaarverslag

Resultaat 2016

De begroting van 2016 liet een negatief resultaat zien van € 52.520. Uiteindelijk is het boekjaar 2016 afgesloten met een positief resultaat van € 196.300, een verschil van € 248.820 met de begroting. Het positief resultaat over het boekjaar 2015 bedroeg € 740.048. Bij het onderdeel 'Afwijkende rubricering' is een vergelijking gemaakt en zijn de belangrijkste verschillen gespecificeerd.

Financiële positie op balansdatum 31 december 2016

De balans is een momentopname van de vermogensstructuur van een organisatie. Het volgende overzicht laat de financiële situatie op 31 december 2016 zien in vergelijking tot de situatie van het jaar daarvoor.

Activa	31 december 2016	31 december 2015	Passiva	31 december 2016	31 december 2015
Immateriële vaste activa		0	Eigen vermogen	5.058.181	4.861.881
Materiële vaste activa	1.884.721	1.574.768	Voorzieningen	1.233.288	1.043.853
Financiële vaste activa	615.068	612.107	Langlopende schulden		0
Voorraden	0	0	Kortlopende schulden	2.135.299	1.682.971
Vorderingen	1.308.107	1.418.627			
Effecten	0	0			
Liquide middelen	4.618.872	3.983.203			
Totaal activa	8.426.768	7.588.705	Totaal passiva	8.426.768	7.588.705

Toelichting

Activa - De materiële vaste activa zijn in 2016 gestegen ten opzichte van 2015 met € 309.953. Deze mutatie wordt veroorzaakt door investeringen voor totaal € 740.142 en de reguliere afschrijvingen ad € 430.189.

In de vorderingen is in 2016 een bedrag opgenomen ad € 476.015 voor debiteuren ten opzichte van € 609.787 in 2015. Het debiteurensaldo in 2015 bestond met name uit een nog te ontvangen verkoopopbrengst van het woonhuis Koningshof 7. Dit bedrag is inmiddels in 2016 ontvangen.

Passiva. Het eigen vermogen is in 2016 gestegen met € 196.300. De verdeling van het resultaat 2016 en het resultaat van de begroting 2016 naar de reserves in het eigen vermogen is als volgt:

Activa	Realisatie 2016	Begroting 2015
Resultaatverdeling		
Algemene reserve	245.306	609.224
Bestemmingsreserve Herfstakkoord	0	-97.450
Bestemmingsreserve Schoolfonds	-56.798	40.623
Bestemmingsreserve Privaat	7.792	187.651
Totaal	196.300	740.048

In 2013 is een bedrag ad € 595.583 ten gunste gebracht aan de bestemmingsreserve Herfstakkoord. In 2014 is een plan opgesteld voor deze bestemmingsreserve waar de scholen een beroep op kunnen doen. Te denken valt aan het opvangen van personeelsfricties. In 2016 is er geen bedrag ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht. In 2017 zal deze bestemmingsreserve geheel worden besteed aan de strategische doelstellingen zoals deze zijn verwoord in het Ambitieplan.

Er is in 2016 voor het eerst een voorziening gevormd voor langdurig zieken. Octant is sinds 1 augustus 2014 niet meer aangesloten bij het Vervangingsfonds maar maakt deel uit van het eigen risicodragerschap Oostland. Omdat Octant bij ziekteverzuim de eerste twee jaar de vervangingskosten betaalt, inclusief andere verloven is hiervoor een bedrag ad € 33.898 opgenomen in de voorziening voor mogelijke risico's.

De onderhoudsvoorziening is in 2016 gestegen met € 162.289 t.o.v. 2015. Dit komt onder andere door een lagere onttrekking in 2016 van € 32.206 dan begroot. In 2017 zal een deel van deze onderhoudswerkzaamheden nog worden uitgevoerd die eerder gepland stonden in 2016.

De kortlopende schulden zijn t.o.v. 2015 gestegen met € 452.328. Dit komt met name door vooruit ontvangen bedragen van de subsidie Wetenschap & Technologie Zuid-Holland, toegekende individuele arrangementen vanuit de samenwerkingsverbanden en nog te ontvangen bedragen voor huurvergoeding van het Hennegras (Zonnestraal) en nog te ontvangen vergoeding van de gemeente voor betaalde OZB.

Analyse

Realisatie 2016 versus realisatie 2015 en de begroting 2016.

Onderstaand een vergelijking van de staat van baten en lasten op basis van gerealiseerde en begrote baten en lasten voor het kalenderjaar 2016 en gerealiseerde baten en lasten voor het kalenderjaar 2015:

	Realisatie 2016	Begroting 2016	Verschil	Realisatie 2015	Verschil
Baten					
Rijksbijdragen OC&W	12.862.828	12.325.171	537.657	12.392.260	470.568
Overige overheidsbijdragen	160.525	158.366	2.159	155.292	5.233
Overige baten	556.980	167.900	389.080	1.042.779	-485.799
Totaal baten	13.580.333	12.651.437	928.896	13.590.331	-9.998
Lasten					
Personele lasten	10.477.601	10.332.457	145.144	10.018.473	459.128
Afschrijvingen	430.189	420.191	9.998	315.268	114.921
Huisvestingslasten	1.174.727	1.078.901	95.826	1.154.552	20.175
Overige instellingslasten	1.345.217	937.008	408.209	1.395.026	-49.809
Totaal lasten	13.427.734	12.768.557	659.177	12.883.319	544.415
Saldo baten en lasten	152.599	-117.120	269.719	707.012	-554.413
Financiële baten en lasten	43.701	64.600	-20.899	33.036	10.665
Netto resultaat	196.300	-52.520	248.820	740.048	-543.748

Toelichting op de staat van baten en lasten

In 2016 is het resultaat ten opzichte van de begroting 2016 gestegen met € 248.820. Dit resultaat is positief beïnvloed door:

- Hogere Rijksbijdrage OCW door met name extra gelden voor nieuwe cao-afspraken, voor extra groei en hogere inkomsten vanuit de prestatiebox;
- Hogere ontvangsten overige subsidies OCW voor onder andere 'Eerste opvang vreemdelingen en bijzondere bekostiging asielzoekers' en subsidie studieverlof;
- Hogere ontvangsten per saldo van de samenwerkingsverbanden in het kader van Passend Onderwijs. De hogere uitgaven van de arrangementen zijn terug te vinden onder de overige instellingslasten;
- Hogere Gemeentelijke bijdragen door met name een eenmalige bijdrage voor de internationale schakelklas van de gemeente Pijnacker-Nootdorp;
- Hogere overige baten, met name veroorzaakt door hogere verhuuropbrengsten en de opname van derdengelden in de exploitatie. De uitgaven van de derdengelden zijn terug te vinden onder de overige kosten;

- Hogere personele uitkeringen door met name de vrijval van het saldo bij het ERD Oostland;
- Lagere personele uitgaven voor calamiteiten;
- Lagere energie- en reproductiekosten.

Het resultaat is *negatief* beïnvloed door:

- Hogere lonen en salarissen als gevolg van extra loonkosten t.b.v. de internationale schakelklas, start extra groep per 1 augustus 2016 bij de Fontein en de Vlinderboom, lagere toegestane personele bezuinigingen bij Ackerweide en dotatie aan de voorziening langdurig zieken;
- Hogere kosten inhuur derden door tijdelijke inzet van uitzendkrachten;
- Hogere kosten voor nascholing en afschrijving;
- Hogere huisvestingslasten door afrekening huur- en exploitatiekosten Hennegras bij de Zonnestraal voor de jaren 2012 tot en met 2016 en doorbelasting voorschot VvE Het Nest bij de Vlinderboom voor de jaren 2014 tot en met 2016;
- Hogere overige instellingslasten, met name veroorzaakt door de opname van derdengelden in de exploitatie. De ontvangsten hiervan zijn terug te vinden onder de overige baten. En verder door hogere kosten voor PR en vrijwilligers;
- Hogere uitgaven voor leermiddelen en ICT;
- Lager saldo financiële baten en lasten.

Passend onderwijs

De samenwerkingsverbanden hebben voor de basisbekostiging in 2016 € 79.829 meer uitgekeerd dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door een structurele ophoging van het bedrag per leerling voor het schooljaar 2016-'17. Tevens wordt er € 113.833 meer ontvangen vanuit de samenwerkingsverbanden voor arrangementen. Dit komt met name door meer aanvragen voor arrangementen en éénmalig extra middelen in 2016 vanuit het samenwerkingsverband PPO Delflanden voor lichte ondersteuning en samenwerkingsprojecten.

Locatie Hennegras

Vanaf 2012 wordt door Octant gebruik gemaakt van een wisselend aantal ruimtes aan de Hennegras 70 te Den Haag ten behoeve van de Zonnestraal. Octant heeft al die jaren zelf de huurverplichting voldaan aan de verhuurder zonder dat de gemeente Den Haag hiervoor een huurvergoeding had verstrekt. Aanvragen voor huurvergoeding waren wel altijd tijdig ingediend bij de gemeente Den Haag. Eind 2016 zijn alle huurvergoedingen vanaf maart 2012 uitgekeerd aan Octant door de gemeente Den Haag. Uiteindelijk zat er een verschil tussen de reservering en de werkelijke afrekening van € 8.632 vanwege exploitatiekosten die niet worden vergoed.

Wetenschap & Technologie

In 2020 moeten alle basisscholen Wetenschap & Technologie in hun programma hebben opgenomen. Van het Platform Beta Techniek heeft Octant in 2015 een subsidie ontvangen van totaal € 1.460.002 voor 'Wetenschap & Technologie EWT Zuid-Holland'. Octant is penvoerder van deze subsidie en is hiermee mede verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan.

Doel van deze subsidie is om samen met schoolbesturen, scholen, bedrijfsleven, wetenschapsknooppunten, pabo's, gemeenten en andere partijen te zorgen voor een hernieuwde invoering van wetenschap en technologie in het primair onderwijs in Zuid-Holland. Wegens het succes van deze subsidie heeft Octant als penvoerder een extra bedrag in 2016 ontvangen van € 358.885 van het Platform Beta Techniek. Hiermee komt de totale subsidie op € 1.818.887. Deze totale subsidie moet voor 1 april 2017 zijn verantwoord. De ontvangen subsidie heeft geen invloed op de exploitatie van Octant. De ontvangsten en uitgaven zijn tegen elkaar weg geboekt en de nog niet bestede subsidie is opgenomen op de balans.

Octant heeft zelf ook een aanvraag ingediend voor de bovenstaande subsidie. In 2015 is in totaal een bedrag ontvangen van € 57.600 (betreft 80% van de subsidie). Dit bedrag is in 2015 al opgenomen in de baten. Het eerste deel (betreft 20% van de subsidie) is opgenomen in 2016 ad € 14.400. De uitgaven hebben deels plaatsgevonden in 2016 en zullen in 2017 verder volgen.

VvE Het Nest

Sinds 2013 is de Vlinderboom gevestigd in de MFA Het Nest. Tot op heden is het eigendom van het schoolgebouw door de gemeente Pijnacker-Nootdorp niet overgedragen aan Octant.

Tot nu toe waren de kosten voor energie en onderhoud onbekend en was hiervoor nog geen bedrag doorbelast aan de gebruikers van MFA Het Nest. Eind 2016 is er een voorschot-bedrag in rekening gebracht door de nog op te richten VvE voor energiekosten en onderhoudskosten voor de jaren 2014 t/m 2016. Als gevolg van deze verrekoning is er een bedrag ten laste gebracht van de exploitatie van de Vlinderboom in 2016 van € 130.256. Vanaf 2017 zal er een jaarlijkse bijdrage in rekening worden gebracht.

Internationale Schakelklas

Begin 2016 heeft Octant het initiatief genomen voor het opzetten van één van de twee internationale schakelklassen in Pijnacker-Nootdorp. Deze internationale schakelklas is gevestigd bij de Regenboog.

Voor deze internationale schakelklas zijn € 7.838 aan materiële uitgaven gedaan welke niet in de begroting waren opgenomen. Verder wordt er buiten de begroting om ruim € 50.000 uitgegeven aan extra formatie. De gemeente Pijnacker-Nootdorp heeft een eenmalige bijdrage gedaan van € 20.000 om de exploitatie van de schakelklas sluitend te kunnen krijgen.

Bekostiging vluchtelingen

Voor de subsidie 'Bijzondere bekostiging eerste opvang vreemdelingen' (vanaf het schooljaar 2016-'17 is deze subsidie overgegaan in de subsidie 'Bijzondere bekostiging asielzoekers- en/of overige vreemdelingen') was een bedrag begroot van € 17.042.

Uiteindelijk is er over 2016 een bedrag ontvangen van € 60.814. Deze extra opbrengsten worden met name veroorzaakt door het opzetten van de internationale schakelklas wat heeft geleid tot een hogere instroom van asielzoekerskinderen.

In deze opbrengsten zit ook een bedrag van € 26.385 voor het schooljaar 2015-'16 voor bijzondere bekostiging in verband met tussentijdse instroom van asielzoekerskinderen.

Verder kan er vanaf het schooljaar 2016-'17 voor het eerst ook subsidie worden aangevraagd voor asielzoekerskinderen die langer dan één jaar en korter dan twee jaar in Nederland zijn.

Investerings

In 2016 is er voor € 170.142 geïnvesteerd in inventaris, apparatuur en leermiddelen. De investeringen in inventaris en apparaten zijn € 86.588 hoger dan begroot.

ERD Oostland

Octant is niet aangesloten bij het Vervangingsfonds. Samen met Het Spectrum en SKOP maakt Octant onderdeel uit van het Eigenrisicodragerschap Oostland. De eerste twee jaar vervangingskosten bij ziekteverzuim en andere verloven worden door de stichting zelf gedragen.

In de begroting 2016 is per school een bedrag opgenomen aan werkgeverslasten om te kunnen vervangen. De vervangingspremie in 2016 t.b.v. het ERD Oostland bedraagt 7%. Hiervan is 3% per school opgenomen aan werkgeverslasten voor het kortlopende verzuim. Verder is 4% van de premie op stichtingsniveau opgenomen voor extra beleid t.b.v. het langdurig verzuim, vanaf de derde week.

Middels een goed verzuimbeleid kunnen scholen zelf het verzuimpercentage laag houden en worden zo in staat gesteld te besparen op deze post in de begroting. De bedragen die bespaard worden kunnen dan worden ingezet op andere zaken bij de scholen.

Het Octant verzuimcijfer is zeer laag en in 2016 levert dit voor het kortdurende verzuim een voordeel op in de exploitatie van € 159.441. Het langdurig verzuim in 2016 levert zelfs een voordeel op van € 256.738, dit bedrag wordt aangehouden als buffer bij het ERD Oostland. Gezien de positieve resultaten in de voorgaande periodes heeft het ERD Oostland besloten om de opgebouwde buffer van 2016 (net als in 2014 en 2015) vrij te laten vallen. Dit levert Octant een positief effect op van € 416.179 in de exploitatie. In de begroting van 2016 was reeds rekening gehouden met een positief effect van € 100.000. Voor de begroting van 2017 wordt er rekening gehouden met een positief effect van € 350.000 en is dus al aangenomen dat de afgedragen premie voor dit deel niet wordt ingezet voor vervangingen. De afgelopen jaren is gebleken dat het verzuimcijfer en het positieve effect daarvan structureel te noemen is.

Dit wordt met name veroorzaakt door de investering in zonnepanelen bij de Regenboog, Beatrixschool en Ackerweide voor een totaalbedrag van € 115,969. Dit is inclusief een subsidie 'Zonnepanelen op scholen' van € 43.960. Deze subsidie werd beschikbaar gesteld door de gemeente Pijnacker-Nootdorp.

De investeringen in ICT zijn € 67.479 hoger dan begroot en bestaan met name uit de aanschaf van pc's en digiborden, aanleg WIFI-netwerk en de inrichting van het XperiO. Verder zijn de investeringen in leermiddelen conform de begroting. Bij de uitvoering van het investeringsprogramma wordt geen gebruik gemaakt van externe kredietverstrekkers.

Toekomst

De samengestelde stichtingsbegroting voor het boekjaar 2017 laat een negatief resultaat uit de gewone instellingsuitoefening zien ter grootte van € 131.222. In afwijking van voorgaande jaren zijn de uitgaven op bestuursniveau in de begroting 2017 grotendeels ondergebracht in vijf aparte programma's die op hun beurt weer zijn samengesteld aan de hand van de vijf strategische ambities zoals deze zijn verwoord in het Ambitieplan. Deze programma's zijn in de begroting 2017 ondergebracht bij een aparte kostenplaats 'Strategische doelen'.

Eind 2013 is er vanuit de bekostiging 'Jonge

Leerkracht' en de bijzondere bekostiging 'Herfstakkoord' een bestemmingsreserve gevormd voor o.a. versterking innovatieve slagkracht en ICT-vaardigheden van leraren alsmede verbetering van de begeleiding van startende leraren. Deze bestemmingsreserve zal door de 'Strategische doelen' volledig worden benut.

Door het negatieve resultaat in 2017 worden ook verdere ingrepen in de schoolformaties hiermee voorkomen waardoor een meer geleidelijke terugval in formatie gerealiseerd kan worden. Gezien de huidige financiële positie en benodigde financiële buffer conform de opgestelde risicoanalyse, ziet Octant de negatieve begroting over 2017 als een verantwoorde keuze.

Investerings

In de begroting 2017 is aan investeringen een bedrag opgenomen van € 56.500 aan inventaris en apparatuur, € 203.500 aan ICT (aanschaf en vervanging computers, digiborden, netwerk en infrastructuur) en € 123.800 aan leermiddelen.

Treasuryverslag

Octant hanteert het uniforme treasurystatuut van Verus. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders onderwijsinstellingen hun financierings- en beleggingsbeleid dienen in te richten. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen overeenkomstig hun bestemming worden besteed.

Het ministerie van OCW heeft een nieuwe regeling 'Beleggen, lenen en derivaten OCW 2016' uitgebracht (2016) en de oude regeling is hiermee komen te vervallen. Het huidige treasurystatuut is waar nodig aangepast aan de nieuwe regeling.

De effecten worden alleen belegd uit het private vermogen van Octant. In 2016 is in samenwerking met de Rabobank een portefeuille-analyse uitgevoerd om deze aan te passen op de huidige financiële markten. Er werd binnen Octant tot voor kort belegd met een zeer defensief risicomodel. Er wordt dan voor het grootste deel belegd in obligaties. Door de ontwikkeling van de rente op kapitaalmarkt was het neerwaartse risico (het risico als gevolg van een verlies van dalende koersen) van obligaties toegenomen en was het verwachte rendement voor de toekomst relatief laag. Naar aanleiding hiervan is in 2016 het advies van de Rabobank opgevolgd om het risicoprofiel van de beleggersportefeuille te wijzigen van zeer defensief naar defensief.

Het percentage obligaties in de portefeuille is afgenomen en het percentage aandelen is toegenomen. Door deze wijziging zal het opwaartse potentieel (winstkans, kans op waardevermeerdering) in de portefeuille toenemen en daardoor ontstaat een toename van het te verwachten rendement. Een ander belangrijk punt is het reduceren van het risico bij een mogelijke rentestijging. Het treasurystatuut biedt de mogelijkheid om het risicoprofiel aan te passen naar defensief. Wel is in het treasurystatuut opgenomen dat het percentage aandelen maximaal 25% van de portefeuille mag zijn.

(Vervolg Treasuryverslag) In 2016 hebben er geen beleggingen plaatsgevonden in risicodragend kapitaal en er is geen gebruik gemaakt van derivaten. De beschikbare vrije middelen werden overgemaakt naar een spaarrekening waar mogelijk voor een jaar vastgezet in hoger renderende deposito's. Er hebben zich in het verslagjaar geen liquiditeitsproblemen voorgedaan.

Voor de samenstelling van de beleggingsportefeuille (per 31 december 2016) wordt verwezen naar de toelichting op de balans onder de financiële vaste activa.

Activa	Realisatie 2016	Begroting 2017
Baten		
Rijksbijdrage OC&W	12.862.828	12.683.728
Overige overheidsbijdragen	160.525	155.350
Overige baten	556.980	235.200
Totaal baten	13.580.333	13.074.278
Lasten		
Personele lasten	10.419.601	10.321.300
Afschrijvingen	430.189	404.400
Huisvestingslasten	1.174.727	1.068.200
Overige instellingslasten	1.345.217	1.459.400
Totaal lasten	13.427.734	13.253.300
Saldo baten en lasten	152.599	-179.022
Financiële baten en lasten	43.701	47.800
Netto-resultaat	196.300	-131.222

Risicobeheersing

Dit onderdeel is gewijd aan de continuïteitsparagraaf en bestaat uit een meerjarenoverzicht over het verslagjaar 2016 en een prognose die geldend is voor de komende drie jaar.

Verder beschrijven wij de wijze van inrichting en functioneren in de praktijk van het interne risicobeheersings- en controlesysteem en wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste risico's en onzekerheden en welke maatregelen hiervoor zijn genomen.

Risicomanagement

Ten einde de risico's te beperken hanteert de school een planning en controlcyclus waarbij de schooldirectie de ontwikkeling van de financiële prestaties monitort en hier ook periodiek verantwoording aan het bestuur over aflegt.

De basis voor de verantwoording wordt naast de realisatie gevormd door de begroting die voorafgaand aan elk jaar door de directie wordt opgesteld en ter flatering aan het bestuur wordt voorgelegd.

Octant dient een zodanig vermogen (kapitaal) aan te houden dat de onderwijsactiviteiten kunnen worden gecontinueerd, investeringen kunnen worden verricht, aan betalingsverplichtingen kunnen worden voldaan en risico's kunnen worden opgevangen. Octant maakt hierbij gebruik van de kapitalisatiefactor. De kapitalisatiefactor bestaat uit de transactiefunctie, de financieringsfunctie en de bufferfunctie.

De bufferfunctie is het vermogen dat aanwezig dient te zijn voor het opvangen van de risico's en onvoorziene calamiteiten.

Om de risico's te bepalen heeft Octant in een risico-analyse opgesteld. Ieder jaar opnieuw wordt deze risicoanalyse geactualiseerd.

In deze risicoanalyse heeft Octant de risico's geïnventariseerd per beleidsterrein en aangegeven of deze gevolgen merkbaar zijn op korte of de langere termijn. Verder wordt gekeken hoe deze financiële risico's kunnen worden beheerst door deze te reduceren, af te wentelen, te delen of te accepteren. Tevens wordt de kans en de impact per risico bepaald en wordt hieraan een risicobedrag gegeven.

Het totale risicobedrag uit deze analyse vormt de bufferfunctie die Octant aan wil houden.

Risico's en maatregelen

Na inventarisatie onderkent Octant een aantal risico's. Deze worden hieronder in het rood weergegeven.

Brand - Vandalisme - Stormschade

Om schade door brand, vandalisme, storm e.d. te voorkomen zijn er voorzorgsmaatregelen genomen zoals frequent onderhoud aan installaties, ontruimingsoefeningen, computers dagelijks uit, snelle verwijdering van graffiti en herstel van schade. De met overheidsgelden aangeschafte waren zijn verzekerd bij de gemeente.

Opheffingsnorm

Wanneer scholen onder de opheffingsnorm komen dan moet jaarlijks om ontheffing gevraagd worden bij het ministerie. De school komt voor sluiting in aanmerking, drie jaar na een telling onder de opheffingsnorm en indien het totaal aantal leerlingen van het bestuur (formule) maakt dat de instelling niet in stand kan worden gehouden. Om dit te voorkomen worden de prognosecijfers bekeken en wordt aandacht besteed aan marketing/PR, kwaliteitsverbetering en klantvriendelijkheid bij de scholen.

Investeringen

Op basis van de investeringsbehoefte/-noodzaak kan gepland worden. Hiervoor moet een investeringsbegroting en een liquiditeitsbegroting worden opgesteld. Verder wordt er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van gezamenlijke inkoop om voordeel te behalen.

Leeftijdsgroep 20-40 jaar

Een toename van het aantal werknemers in deze leeftijdsgroep zal leiden tot hogere kosten voor ouderschapsverlof en door meer deeltijd-medewerkers. Door mobiliteit zal meer evenwicht gebracht moeten worden in de leeftijdsopbouw.

Leeftijdsgroep 56 jaar +

Een toename van de gemiddelde leeftijd in de formatie zal niet leiden tot hogere kosten in de formatieve sfeer, maar een toename in deze leeftijdsgroep zal wel leiden tot extra kosten voor de regeling duurzame inzetbaarheid. Maatregelen zijn het intern opleiden en aan nemen van startende leerkrachten en door mobiliteit meer evenwicht te brengen in de leeftijdsopbouw. Voor de kosten van de regeling duurzame inzetbaarheid wordt indien noodzakelijk een voorziening getroffen.

Ziekteverzuim

Door het voeren van een goed verzuimbeleid wordt geprobeerd de kosten van ziekteverzuim tegen te gaan. Investeren in een professionele werkomgeving, transparantie en communicatie zijn hier belangrijk. In 2014 is overgestapt op het eigenrisicodragerschap Vervangingsfonds (ERD) en wordt er samengewerkt met twee andere schoolbesturen in het ERD Oostland. Schoolbesturen die kiezen voor ERD betalen de eerste twee jaar zelf de vervangingskosten bij ziekteverzuim en andere verloven. Middels een goed verzuimbeleid kunnen scholen zelf het verzuimpercentage terugbrengen en kunnen dus besparen op deze post.

Daling leerlingenaantal

Een dalend aantal leerlingen is de trend. Deze ontwikkeling heeft tot gevolg dat de inkomsten van het Rijk de komende jaren zullen gaan dalen. Als maatregel hierop zijn bij de formatiebesprekingen opdrachten meegegeven om besparingen door te voeren op het aantal fte's in het komende schooljaar. Verder wordt er aandacht besteed aan marketing/PR, kwaliteitsverbetering, klantvriendelijkheid en zullen de prognosecijfers in de gaten gehouden moeten worden.

Verhuur - medegebruik derden

Inkomsten van verhuur zijn van tijdelijke aard. Het gevaar bestaat om deze inkomsten structureel in te zetten. Aan de hand van het eraan ten grondslag liggende contract kunnen de inkomsten tijdelijk of voor een periode worden ingezet. Bij het wegvallen van deze inkomsten is er bij niet structurele inzet geen risico.

Passend onderwijs

De samenwerkingsverbanden Passend onderwijs bepalen zelf op welke wijze de scholen financieel worden ondersteund. Het is dus niet altijd zeker welke financiële middelen nog zullen worden ontvangen. Aan de hand van het eraan ten grondslag liggende contract kunnen de inkomsten tijdelijk of voor een periode worden ingezet. Bij het wegvallen van deze inkomsten is er bij niet structurele inzet geen risico.

Politiek

De politiek is beperkt consistent te noemen en juist op de momenten dat er geen consistentie is, kunnen er financiële risico's ontstaan. Daarom zullen de politieke ontwikkelingen goed gevolgd moeten worden. Verder moeten afspraken goed vastgelegd worden en worden gelden pas ingezet na ontvangst van de beschikking. Indien nodig moeten er ook personele besparingen (op natuurlijke wijze) en managementaanpassingen doorgevoerd worden.

Doordecentralisatie onderhoud

Als gevolg van doordecentralisatie van onderhoud door gemeenten is het bestuur verantwoordelijk voor het gehele onderhoud van de schoolgebouwen. De bekostiging gebeurt per normatieve m2 op basis van het normatief aantal groepen. Om deze kosten op lange termijn beheersbaar te houden is er een goed onderbouwd meerjarenonderhoudsplan opgesteld en is hiervoor een toereikende onderhoudsvoorziening voor gevormd. De kwaliteit van de huisvestingsfaciliteiten zal voortdurend moeten worden gemonitord. Verder zal de bekostiging dalen bij een dalend aantal leerlingen, maar zal het onderhoud grotendeels blijven.

Disfunctioneren - Outplacement

Door scholing, de gesprekkencyclus en het competentieprofiel wordt de ontwikkeling van personeel gestimuleerd en gevolgd. Bij onvoldoende of geen vooruitgang wordt na corrigerende gesprekken en uitblijven van voortgang, dossier aangelegd met als doel vertrek uit de organisatie. Mogelijke consequenties van het gedwongen vertrek zullen worden gedekt uit het calamiteitenfonds. Het beleid van Octant is er niet op gericht om ontslagvergoedingen te verstrekken mits de wetgever dit voorschrijft. Octant handelt hierbij naar de wetgeving. Het streven van Octant is om zoveel mogelijk te begeleiden van werk naar werk.

Conclusie

Voor deze risico's is een risicobedrag bepaald. Al deze risicobedragen te samen vormen het totale risicoprofiel. Het totale risicoprofiel voor Octant bedraagt € 1.475.000.

Rapportage toezichthoudend orgaan

De Continuïteitsparagraaf is gekoppeld aan de meerjarenbegroting en is jaarlijks onderwerp van gesprek in het toezichthoudend gedeelte van de Raad van beheer. De raad wordt vier keer per jaar op basis van kwartaaloverzichten geïnformeerd over de stand van zaken.

Gezien de huidige financiële positie en de benodigde financiële buffer conform de opgestelde risico-analyse wordt de negatieve begroting over 2017 als vervolg op de jaarrekening 2016 door de raad gezien als een verantwoorde keuze.

Kengetallen

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding tussen eigen en vreemd vermogen aan en verschaft dus inzicht in de financieringsopbouw. De solvabiliteit geeft ook aan in hoeverre de instelling op langere termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

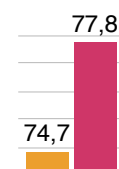
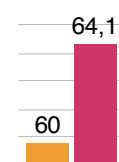
Definitie 1: Eigen vermogen gedeeld door het totale vermogen.

Definitie 2: Eigen vermogen en voorzieningen gedeeld door het totale vermogen.

Definitie 2 van de solvabiliteit geeft aan dat 74,7% van het totale vermogen uit eigen vermogen ofwel reserves en voorzieningen bestaat, hetgeen inhoudt dat slechts 25,3% van het totale vermogen gefinancierd wordt met vreemd vermogen.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat de vermogenspositie van Octant goed is. En is daarmee duidelijk in staat om aan haar verplichtingen op langere termijn te voldoen.

■ Kengetal 2016 in %
■ Kengetal 2015 in %

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in hoeverre de instelling op korte termijn aan haar verplichtingen kan voldoen.

Definitie: De verhouding tussen de vlottende activa (som van liquide middelen, vorderingen en voorraden) en de kortlopende schulden.

De liquiditeitsratio geeft aan dat 2,8 keer kan worden voldaan aan de uitstaande kortlopende schulden, bestaande uit kortlopende verplichtingen aan kredietinstellingen, crediteuren, nog te betalen posten en de overlopende passiva.

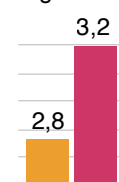
Octant heeft op 31 december 2016 de beschikking over € 4.618.872 aan liquide middelen en heeft daarnaast € 1.308.107 openstaan aan nog te ontvangen bedragen. Er is € 0 besteed aan voorraden.

Deze bedragen zijn binnen één jaar opeisbaar, waardoor kan worden voldaan aan de openstaande schulden die binnen één jaar voldaan moeten zijn, te weten € 2.135.299.

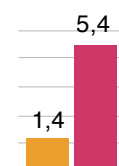
De liquiditeitspositie van Octant is goed te noemen.

In bovenstaande berekening is geen rekening gehouden met de in de voorzieningen opgenomen verplichtingen.

■ Kengetal 2016
■ Kengetal 2015

■ Kengetal 2016 in %
■ Kengetal 2015 in %

Rentabiliteit

De rentabiliteit geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat in relatie tot de totale baten.

Definitie: Resultaat gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

Rentabiliteit (vervolg)

De rentabiliteit geeft aan hoeveel procent van de totale opbrengsten omgezet wordt in het uiteindelijke resultaat. Octant heeft van de totale opbrengsten, te weten € 13.649.592, een resultaat behaald van € 196.300. Dit houdt in dat 1,4% van de baten wordt omgezet in het uiteindelijke resultaat, ofwel van elke euro die wordt ontvangen, wordt € 0,01 behouden en wordt € 0,99 besteed.

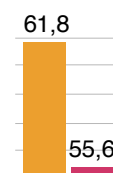
Kapitalisatiefactor

De kapitalisatiefactor geeft een indicatie hoe rijk een schoolbestuur is, dit om te signaleren of onderwijsinstellingen misschien een deel van hun kapitaal niet of inefficiënt benutten voor de vervulling van de taken.

Definitie: De activa-zijde van de balans minus de materiële vaste activa betreffende gebouwen en terreinen gedeeld door de totale baten (inclusief financiële baten).

De kapitalisatiefactor is voldoende. Daarmee vervult Octant haar taken op een efficiënte wijze.

■ Kengetal 2016 in %
■ Kengetal 2015 in %

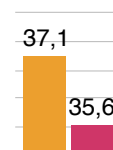
Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan het vermogen om niet-voorziene tot de reguliere bedrijfsvoering behorende risico's op te vangen.

Definitie: Het eigen vermogen minus de materiële vaste activa, uitgedrukt in een percentage van de rijksbijdrage OC&W.

Bij toepassing en verankering van het risicomanagement binnen Octant en het goed functioneren van de planning en controlcyclus blijven alle restrisico's achter. Voor het opvangen van de mogelijke financiële effecten moet het bestuur voldoende weerstandsvermogen hebben of opbouwen.

■ Kengetal 2016 in %
■ Kengetal 2015 in %

In het kader van de wet- en regelgeving melden wij hier dat Octant de tot haar beschikking gestelde financiële middelen rechtmatig heeft verworven en doelmatig heeft besteed. Tot slot wordt gemeld dat Van Ree Accountants door de Raad van beheer benoemd is als externe accountant. In 2017 zal hierover opnieuw een besluit genomen worden.

100 jaar Vrijheid van onderwijs in onze regio

Al voor de wettelijke verankering van de gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs in 1917 ontstonden er in Pijnacker en Nootdorp initiatieven om te komen tot de stichting van christelijke scholen. In 1908 wilde het gereformeerde volksdeel in Pijnacker een eigen school stichten. Zij kregen daartoe echter geen toestemming. Een maand later (januari 1909) werd de 'Nederlandsche Hervormde Schoolvereniging' opgericht met als doel 'het verkrijgen van eene school met den Bijbel'. Eenenvetig inwoners van Pijnacker waren bij deze oprichtingsvergadering aanwezig. Deze school kwam aan de Stationsstraat te staan. De gereformeerde kinderen gingen naar een school in Berkel. Pas vanaf 1915 waren ook deze kinderen welkom op de school in Pijnacker.

In 1920 werd de eerste Gereformeerde school gesticht, een drieklassige school aan de Zuidweg (Koningshof) in Pijnacker. Eigenaar was de Gereformeerde Schoolvereniging in Pijnacker en Nootdorp.

De oudste school van Octant is in 1969 omgedoopt tot Beatrixschool. Ook in Delfgauw (CNS Delfgauw) en Oude Leede (Margrietschool) kwamen scholen, gesticht door de Hervormde Schoolvereniging. Later zijn deze twee scholen gefuseerd tot Triangel die nu in Delfgauw te vinden is.

In 1970 zijn de Hervormde en Gereformeerde schoolverenigingen gefuseerd. Deze fusie kreeg een vervolg na de gemeentelijke herindeling van Pijnacker en Nootdorp waarna ook de Regenboog onderdeel zou uitmaken van deze besturenfusie. In de jaren daarna is de stichting verder gegroeid met het stichten van een aantal nieuwe scholen in Pijnacker-Zuid en Den Haag (Ypenburg).

Medezeggenschap

Activiteiten

Tijdens de vergaderingen zijn de volgende onderwerpen behandeld en/of afgerond:

- Instemming begroting van Octant voor 2016;
- Profielen en schema aan-/aftreden zijn vastgesteld;
- Na het vertrek van Frank Stollman eind juni, heeft er een verandering plaats gevonden in de indeling van de profielen. Alex van Etten is verkozen tot voorzitter en Karin Bregman als vicevoorzitter.
- De vacature voor de oudergeleding in het profiel 'Personeel en Organisatie' heeft na herhaaldelijke oproepen geen kandidaat opgeleverd;
- Ter bevordering van de communicatie heeft de GMR minimaal één vergadering van medezeggenschapsraad (MR) van de acht Octantscholen bijgewoond. De raden van de diverse scholen hadden de wens de notulen van de GMR te ontvangen. Deze wordt nu nadat ze is vastgesteld actief doorgestuurd;
- Instemming op de afvloeiingsregeling van Octant;
- Beleid bij gedwongen mobiliteit bij formatiekort is besproken en mee ingestemd door de GMR;
- Instemming omvorming van de taak intern begeleider naar functie kwaliteitsondersteuner;
- De leden van de raad zijn gestart met het werken met Sharepoint;
- Handboek ICT Deel 1 is besproken;
- Instemming met het bestuursformatieplan;
- Merkactivatie is op meerdere momenten besproken;
- Oudertevredenheidspeiling en de bijbehorende plus- en verbeterpunten zijn besproken;
- Leerkrachttevredenheidspeiling en de bijbehorende plus- en verbeterpunten zijn besproken. De werkdruk bleek een opvallend thema. Dit onderwerp is regelmatig onderwerp van gesprek. De knelpunten inventarisatie en het leren van elkaars sterke punten staan daarbij centraal;
- Rapport pilot van de inspectie is besproken;
- De vorming tot integrale kindcentra is besproken. Hier zal nog visie en beleid op komen die aansluit bij het Ambitieplan van Octant. Op 31 oktober hebben bestuurders van Octant en Skippy Pepijn een intentieverklaring getekend om de mogelijkheden voor ontwikkeling van het Kindcentrum Regenboog nader te onderzoeken;
- Opzet vernieuwde schoolgids is in de raad gepresenteerd;
- Namens de GMR hebben Ilse van Haagen en Ton van Schijndel de cao avond (Octant Academie) waarbij onderwerpen zoals WWZ, vervangingspool en ontslagrecht aan de orde kwamen;
- Beleid op Informatiebeveiliging & Privacy is besproken.

Evaluatie

De samenspraak met de directiebestuurder verliep goed. Er werd consensus gevonden en dialoog gezocht. De informatievoorziening betreffende voor de GMR relevante punten is op orde.

De ervaringen met de GMR 2.0 zijn positief. Door de compactere samenstelling en kennisprofielen is er de dialoog met de directeurbestuurder verder verbeterd. Ook is gekozen voor een opzet waarin stukken eerst tijdens een vergadering worden voorbesproken alvorens deze in een volgende vergadering ter instemming of advies worden aangeboden. In de nieuwe opzet wordt de raad ondersteund door een ambtelijk secretaris.

Algemeen

De GMR houdt zich bezig met Octant brede belangen van de medezeggenschapsraden en alle schooloverstijgende zaken. De GMR onderhoudt hiervoor contact met de directeurbestuurder.

De samenstelling van de GMR was in 2016 als volgt:

dhr. A. van Etten (Voorzitter - leraar)
 mw. K. Bregman (Vicevoorzitter - ouder)
 Communicatie & P.R.:
 mw. E. vd Wiel (ouder)
 mw. I. van Haagen (leraar)

Financiën:
 dhr. G.J. Jense (ouder)
 dhr. T van Schijndel (leraar)
 Personeel & Organisatie
 vacature (ouder)
 dhr. W. Haverkamp (leraar)
 mw. N. van Wijk (Ambtelijk secretaris)

In 2016 heeft de raad zeven keer vergaderd. Een bijeenkomst vond plaats in aanwezigheid van de Raad van beheer.

Schooljaarverslag

Ackerweide

Algemene gegevens

Brinnummer 27CK

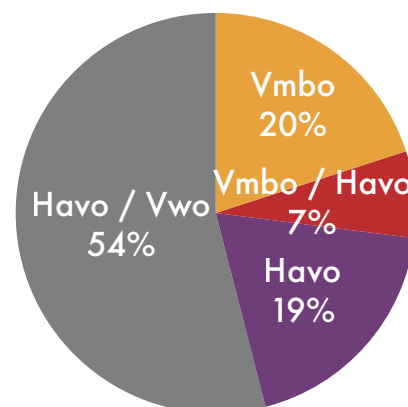
Directie Mw. I. Schumacher(dir.)
Mw. M. v.d. Toorn
(adj. dir.)

Adres Gantellaan 7
2642 JK Pijnacker

Telefoon 015 - 361 23 04

Email info.ackerweide@octant.nl

Website www.ackerweide.nl

Uitstroom groep 8

- Praktijk onderwijs
- Vmbo
- Havo
- Lwoo
- Vmbo / Havo
- Havo / Vwo

Uitstroom leerlingen

SO /SBO

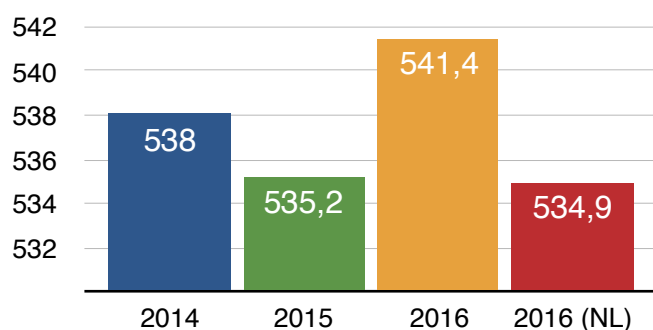
0%

Belangrijkste scholen VO
uitstroom groep 8

Melanchton College
Bergschenhoek
Stanislas College Pijnacker
Melanchton College
Berkroden

Peiling	School	OCTANT	Landelijk
Leerlingen			
Onderwijs	8.8	8.8	8.7
Leraar	9.1	9.0	8.7
Sfeer	8.5	8.6	8.1
Pesten	8.9	8.7	8.3
Ouders	7.4	7.7	7.6
Personeelsleden	8.8	8.4	8.3

Resultaten Eindtoets

Tussenopbrengsten
VOLDOENDE

Eindopbrengsten
VOLDOENDE

Toezichtsarrangement
BASIS

Blauwe norm

Om het begrijpend lezen van de leerlingen duurzaam te verbeteren is geïnvesteerd in scholing van de leraren van groep 4 t/m 8 om effectief les te geven met de methode Nieuwsbegrip XL. Ook zijn er Cito hulpboeken voor alle groepen aangeschaft om de kinderen goed te kunnen voorbereiden op de toetsen.

Voor begrijpend lezen is er, net als voor de andere basisvakken, een blauwe norm gesteld voor wat betreft de leerling-resultaten.

In juni scoorden alle groepen boven de inspectie/Cito norm en/of het schooldoel (de blauwe norm) en lieten de groepen een mooie vaardigheidsgroei zien.

Gezien de populatie en de investeringen die worden gedaan m.b.t. begrijpend lezen wordt een stijgende lijn van resultaten verwacht, waarbij de blauwe norm helpt om hoge verwachtingen om te zetten in reële doelen en de gestelde doelen te behalen.

Op Ackerweide wordt ontwikkelingsgericht gewerkt, waarbij het spel en onderzoek van kinderen centraal staat binnen de aangeboden thema's (vakgeïntegreerd onderwijs). Hierbij is vooral ingezet op meer gerichte en betekenisvolle schrijfactiviteiten naar aanleiding van spel en/of onderzoek. De spel- en onderzoeksvaardigheden van de kinderen worden hierdoor versterkt.

21e Eeuwse vaardigheden

Een aantal leraren heeft zich verdiept in het programmeren n.a.v. de cursus die vanuit Octant is aangeboden. Zij zijn samen met de onderwijskundig ICT'er aan de slag gegaan en hebben gezorgd voor leskisten met materialen en lesideeën rondom programmeren om in de school te gebruiken. Daarna hebben zij collega's getraind zodat de kisten ook daadwerkelijk kunnen worden ingezet.

In het afgelopen jaar is onderzocht hoe we op Ackerweide een kindcentrum kunnen realiseren. Met medewerkers van kinderopvang Skippy-Pepijn en Ackerweide is een actieteam gevormd om hier plannen voor te maken. Daarbij is voortgebouwd op de samenwerking die al bestond met betrekking tot de peuteropvang.

In het najaar is ervoor gekozen om een procesbegeleider in te schakelen om de partijen adequaat te begeleiden tot de vorming van een kindcentrum. Er is een bijeenkomst georganiseerd voor het personeel en de medezeggenschapsraden van Ackerweide en Skippy-Pepijn om elkaar –ook inhoudelijk– beter te leren kennen en iedereen gelijktijdig te

Onderwijs & opvang

informerend over de plannen om samen tot een kindcentrum te komen.

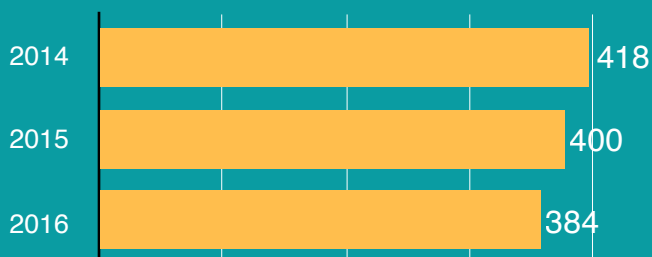
Gemiddelde groepsgrootte

15 groepen

-

**25.6 leerlingen
per groep**

Leerlingenaantal op 1 oktober

Schooljaarverslag

Beatrixschool

Algemene gegevens

Brinnummer 12XN

Directie Dhr. E. de Jonge (dir.)
Mw. A. Sizoo (adj. dir.)

Adres Julianalaan 2
2641 HC Pijnacker
Telefoon 015 - 369 87 18
Email info.beatrixschool@octant.nl
Website www.beatrixschoolpijnacker.nl

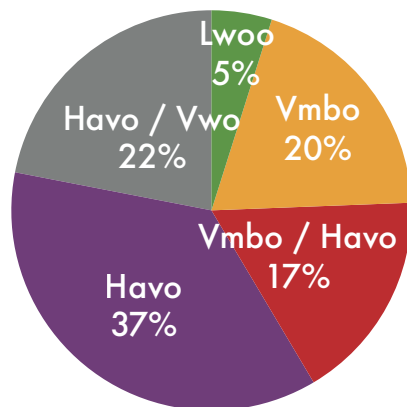
Uitstroom leerlingen

SO /SBO

0,4%

Belangrijkste scholen VO
uitstroom groep 8

Melanchton College
Bergschenhoek
Stanislas College Pijnacker
Wolfert Lyceum
Bergschenhoek

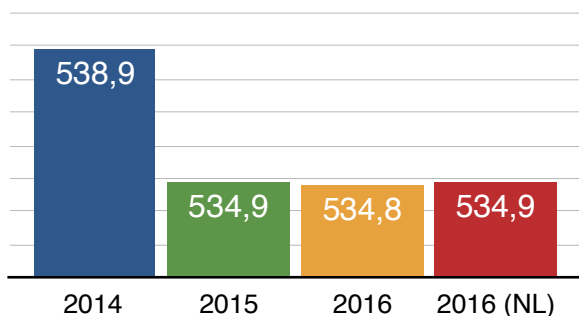

Uitstroom groep 8

- Praktijk onderwijs
- Lwoo
- Vmbo
- Vmbo / Havo
- Havo
- Havo / Vwo

Peiling	School	OCTANT	Landelijk
Leerlingen			
Onderwijs	8.8	8.8	8.7
Leraar	9.2	9.0	8.7
Sfeer	8.4	8.6	8.1
Pesten	8.2	8.7	8.3
Ouders	8.0	7.7	7.6
Personeelsleden	8.0	8.4	8.3

Resultaten Eindtoets

Tussenoepbrengsten
VOLDOENDE

Eindopbrengsten
VOLDOENDE

Toezihtsarrangement
BASIS

Blauwe norm

Met ingang van dit jaar werkt de school met een stuurteam dat letterlijk stuurt op het realiseren van de ambitie van de school. Dit stuurteam bestaat uit een aantal specialisten, die voorbij de grenzen van hun groep willen denken.

Het belang van een veilig schoolklimaat voor optimale leerresultaten blijkt uit diverse onderzoeken en werd ook bij het inspectiebezoek benadrukt. Daarom investeert de school in een goede meldcode en in het scholen en zichtbaar maken van de contactpersoon, de antipest-coördinator en de aandachtsfunctionaris.

Herformulering van de doelstelling van de plusklas leidt tot afslanking van het aantal deelnemers. De plusklas wil podium zijn voor kinderen, die behoefte hebben aan contact met ontwikkelingsgelijken. Op groepsniveau wordt gewerkt met niveaumappen, die op maat door de begaafdheidsspecialist worden samengesteld.

De school is begonnen met de inzet van tablets. Het werken met tablets is ondersteunend aan de digitale leerlijn die op stichtingsniveau is aangereikt en op het niveau van de school verder wordt uitgewerkt. De specialist Mediawijsheid speelt hierbij, samen met de onderwijskundig ict-er een grote rol.

21e Eeuwse vaardigheden

De beoogd specialist Wetenschap en Technologie is gestart met de pilot ontwerpend leren. Het aanleren van een probleemoplossende houding aan kinderen is hierbij de inzet. De leerlijn ontwerpend leren verloopt via een cyclisch proces. Kinderen maken iets, testen de werking en verbeteren het. Naast deze werkwijze is het doel dat leerlingen enerzijds onderzoek uitvoeren op basis van eigen onderzoeksvragen en anderzijds oplossingen ontwerpen voor geconstateerde problemen of eigen behoeftes.

De school verkent de mogelijkheden om samen te gaan werken met de kinderopvangorganisatie Skippy-Pepijn voor de vorming van een kindcentrum. Hierbij wordt gekeken naar de ervaringen die nu worden opgedaan bij het kindcentrum De Regenboog.

Op dit moment groeit de school als gekeken wordt naar het aantal leerlingen. Het is de verwachting dat de behoefte aan kinderopvang daarmee ook zal toenemen.

Onderwijs & opvang

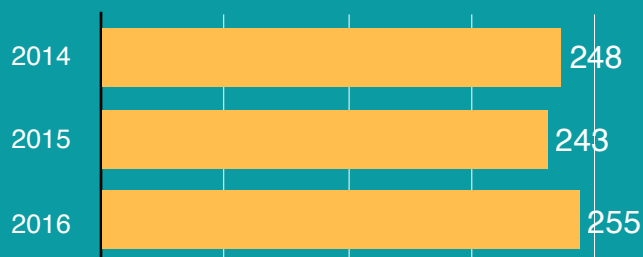
Gemiddelde groepsgrootte

11 groepen

-

**23.2 leerlingen
per groep**

Leerlingenaantal op 1 oktober

Schooljaarverslag

De Fontein

Algemene gegevens

Brinnummer 27CF

Directie Mw. van Dorp-Bor (dir.)
Mw. S. Smit (adj. dir.)

Adres Steenvillaan 2
2496 PN Den Haag
Telefoon 015 - 310 60 66
Email info.fontein@octant.nl
Website www.defontein-octant.nl

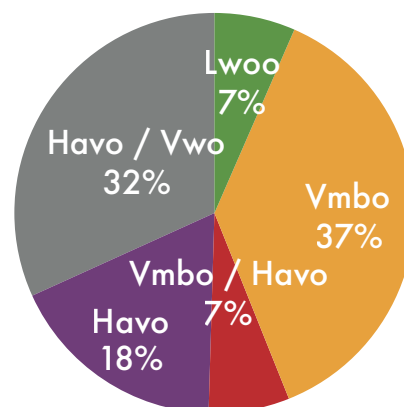
Uitstroom leerlingen

SO /SBO

0%

Belangrijkste scholen VO
uitstroom groep 8

Montaigne Lyceum
Lyceum Ypenburg
's Gravendreef College

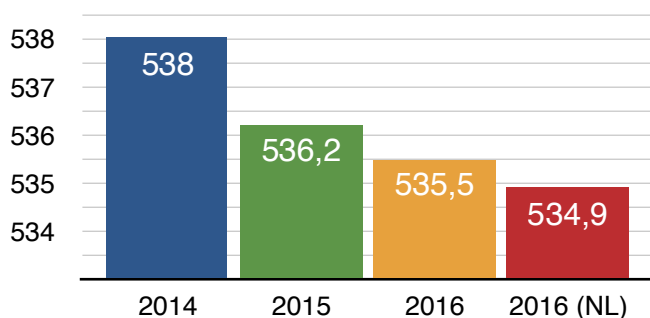

Uitstroom groep 8

- Praktijk onderwijs
- Vmbo
- Havo
- Lwoo
- Vmbo / Havo
- Havo / Vwo

Peiling	School	OCTANT	Landelijk
Leerlingen			
Onderwijs	8.8	8.8	8.7
Leraar	8.5	9.0	8.7
Sfeer	8.8	8.6	8.1
Pesten	8.6	8.7	8.3
Ouders	7.8	7.7	7.6
Personeelsleden	8.8	8.4	8.3

Resultaten Eindtoets

Tussenopbrengsten
VOLDOENDE

Eindopbrengsten
VOLDOENDE

Toezichtsarrangement
BASIS

Blauwe norm

Het team heeft training en coaching gevolgd op de onderwerpen begrijpend lezen, inzet van Flits in de groepen 3 t/m 5, Estafette in de groepen 4 en 5, zelfstandig werken t.b.v. klassenmanagement en ontwerpen en herontwerpen lessen.

In groep 3 is een nieuwe methode voor het aanvankelijk lezen ingevoerd en o.l.v. HCO is een verbetertraject Coöperatief Leren gestart.

Het onderzoekstraject naar heterogene/homogene kleutergroepen is afgerond en heeft geresulteerd in de invoering van homogene groepen. De onderwijsresultaten zijn hierdoor verbeterd.

De school is met de diplomering van de leraren in de groepen 1 en 2 een officieel gecertificeerde VVE-instelling geworden.

21e Eeuwse vaardigheden

De digitale leerlijn van de school is opnieuw vastgesteld met tussen- en einddoelen per leerjaar.

Voor het eerst konden de leerlingen werken met tablets in het computerlokaal.

Het schoolteam heeft een studiedag gevolgd rond Onderzoekend en ontwerpend leren. Verder volgt een aantal leraren scholing tot specialist Wetenschap en Technologie. Ook is er gestart met een projectteam Wetenschap en Technologie.

Tevens is de TASC-methodiek voortgezet en verdiept voor de 2e leerlijn ten behoeve van de begaafde leerlingen.

De samenwerking tussen school en Leuk Ypenburg krijgt steeds meer vorm. Zo is er een integraal jaarplan opgesteld. Een gezamenlijk scholingstraject maakte onderdeel uit van de VVE-certificering, realisatie van een frontoffice t.b.v. de school en de kinderopvang.

Het gezamenlijk overleg is zowel praktisch als inhoudelijk gestructureerd en heeft o.a. geresulteerd in een gezamenlijk kwaliteitshandboek inclusief protocollen. Ook is een gezamenlijk ontwikkelingsvolgsysteem ingevoerd en worden de doorstroomgegevens van de VVE-groepen gemonitord.

Onderwijs & opvang

De gezamenlijke naschoolse activiteiten, zoals typelessen en de kunstklas krijgen steeds meer vorm en inhoud.

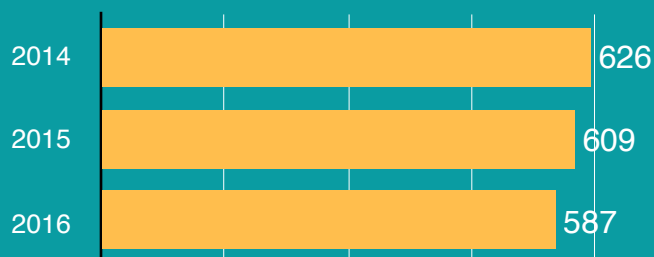
Gemiddelde groepsgrootte

25 groepen

-

**23.5 leerlingen
per groep**

Leerlingenaantal op 1 oktober

Schooljaarverslag

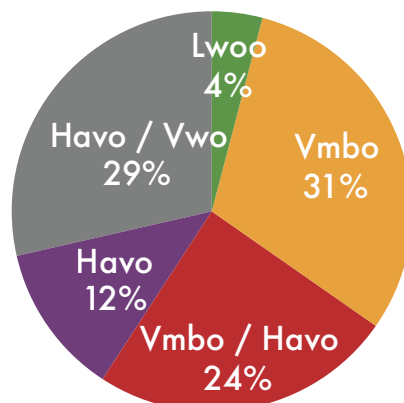
De Regenboog

Algemene gegevens

Brinnummer 04UW

Directie Dhr. P. Kort-Spoelman (dir.)
Mw. C. Kuipéri (adj. dir.)

Adres Koningin Julianastraat 1
2631 BK Nootdorp
Telefoon 015 - 369 29 27
Email info.deregenboog@octant.nl
Website www.deregenboog.net

Uitstroom groep 8

- Praktijk onderwijs
- Vmbo
- Havo
- Lwoo
- Vmbo / Havo
- Havo / Vwo

Uitstroom leerlingen

SO /SBO

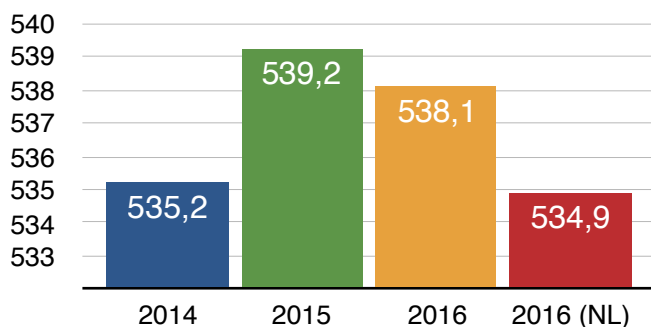
0,7%

Belangrijkste scholen VO
uitstroom groep 8

Montaigne Lyceum
Stanislas College
's Gravendreef College

Peiling	School	OCTANT	Landelijk
Leerlingen			
Onderwijs	8.8	8.8	8.7
Leraar	9.0	9.0	8.7
Sfeer	8.5	8.6	8.1
Pesten	8.6	8.7	8.3
Ouders	7.6	7.7	7.6
Personeelsleden	9.2	8.4	8.3

Resultaten Eindtoets

Tussenopbrengsten
VOLDOENDE

Eindopbrengsten
VOLDOENDE

Toezietsarrangement
BASIS

Blauwe norm

Om te zorgen voor goede spellingvaardigheden van de leerlingen, nu en in de toekomst, is in 2015 een nieuwe methode voor spelling aangeschaft en is in 2016 volgens plan geïmplementeerd. De deskundigheid van het team op het gebied van spelling is toegenomen.

Voor spelling is er, net als voor de andere basisvakken, een blauwe norm gesteld voor wat betreft de leerling resultaten.

Nu de resultaten van spelling verbeterd zijn, de leerlingen groei laten zien, is het tijd om een van de andere basisvakken aan te pakken. In schooljaar 2016-'17 is een nieuwe rekenmethode aangeschaft. Deze methode wordt in het komende jaar verder geïmplementeerd.

De toekomst verandert steeds sneller. Naast de kernvakken als taal en rekenen hebben leerlingen meer nodig om mee te kunnen doen in een voortdurend veranderende maatschappij. Onder de noemer 21e eeuwse vaardigheden worden handvatten aangereikt om deze vaardigheden te integreren in het onderwijs, zoals kritisch denken, probleemoplossende vaardigheden, communiceren, samenwerken, digitale geletterdheid en sociale en culturele vaardigheden. Met het concept 'The Leader in Me' worden de eerste drie ondervangen. In augustus 2016 is dit concept geïntroduceerd bij de leerlingen waarbij alle 7 gewoonten zijn aangeleerd. Ook de ouders hebben tijdens

een speciale avond met het concept kennis gemaakt.

21e Eeuwse vaardigheden

Met de vorming naar kindcentra loopt de Regenboog voorop. Octant en Skippy-Pepijn hebben daartoe reeds een intentieverklaring opgesteld. Medio 2017 zal met een samenwerkingsovereenkomst het startsein gegeven worden voor het 'Kindcentrum De Regenboog'.

Onderwijs & opvang

Onderwijs en kinderopvang gaan hand in hand. Op basis van een visie, een team en een aansturing wordt vorm en inhoud aan het kindcentrum gegeven. Het centrum zal toegankelijk zijn voor kinderen vanaf 2 tot 12 jaar. De MR, LOC en OR zijn bij het proces betrokken. Verder zijn er drie actieteamen die zich bezighouden met de doorgaande lijn en de gezamenlijke visie van het kindcentrum. Ook wordt er gewerkt aan één front-office.

Gemiddelde groepsgrootte

13 groepen

-

**23.5 leerlingen
per groep**

Leerlingenaantal op 1 oktober

Schooljaarverslag

De Schatkaart

Algemene gegevens

Brinnummer 12HQ

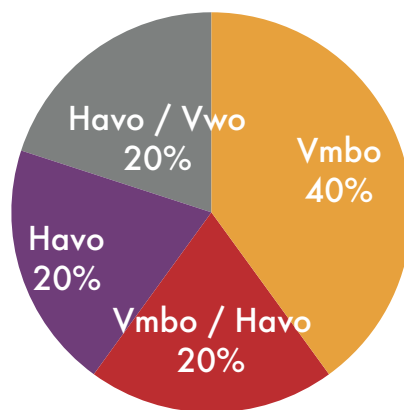
Directie Dhr. J. Snijder (dir.)

Adres Groen van Prinstererlaan 1
2641 CA Pijnacker

Telefoon 015 - 369 21 83

Email cbsdeschatkaart@octant.nl

Website www.cbsdeschatkaart.nl

Uitstroom groep 8

- Praktijk onderwijs
- Vmbo
- Havo
- Lwoo
- Vmbo / Havo
- Havo / Vwo

Uitstroom leerlingen

SO /SBO

2,9%

Belangrijkste scholen VO
uitstroom groep 8

Stanislas College Pijnacker

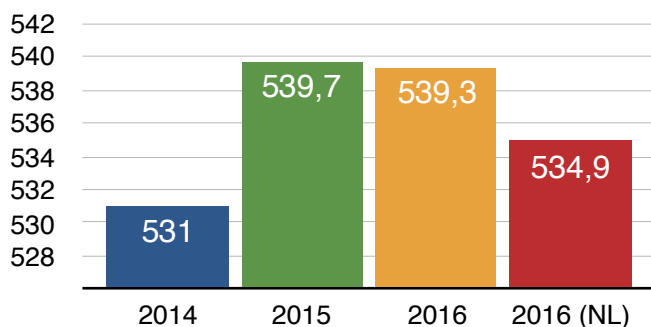
Melanchton College

Berkroden

Wolfert van Borselen

Peiling	School	OCTANT	Landelijk
Leerlingen			
Onderwijs	8.4	8.8	8.7
Leraar	9.4	9.0	8.7
Sfeer	7.7	8.6	8.1
Pesten	7.6	8.7	8.3
Ouders	7.7	7.7	7.6
Personeelsleden	8.1	8.4	8.3

Resultaten Eindtoets

Tussenopbrengsten
VOLDOENDE

Eindopbrengsten
VOLDOENDE

Toezichtsarrangement
BASIS

Blauwe norm

In de dagelijkse onderwijspraktijk werken leerlingen en leraren er hard aan dat leerlingen het beste uit zichzelf halen. De leraar zorgt ervoor dat de leerling de juiste manier vindt om vol zelfvertrouwen aan de eigen ontwikkeling te werken. Zeker ook de leerling die nieuwsgierig is en veel aankan heeft hier baat bij.

Om de leerresultaten te meten worden observaties gedaan, gesprekken gevoerd met de leerlingen en de resultaten gemeten met toetsen. Vervolgens worden doelen gesteld waar de leerling zich op gaat richten. Per kind kunnen dat verschillende doelen zijn. Op de Schatkaart is de blauwe norm de hoogst mogelijke groepsnorm, waar de leerling en leraar zich op richten.

De blauwe norm is in het schoolteam besproken en geëvalueerd. Vanaf 2017 stelt de leraar zelf de blauwe norm vast. Eerder was dat uitsluitend nog een verantwoordelijkheid van de kwaliteitsondersteuner.

Persoonlijkheidsontwikkeling, zelfreflectie en eigenaarschap krijgen vorm in leergesprekken tussen leerling en leraar, keuzes die (sommige) leerling-en krijgen m.b.t. klaaropdrachten, aanwezigheid bij de instructie, plusgroepwerk en maatregelen om concentratie en veiligheid van leerlingen te waarborgen. Een voorwaarde voor goed eigenaarschap is dat kinderen blij zijn en zich veilig voelen.

De lessen wereldoriëntatie worden projectmatig aangeboden in het kader van onderzoekend en ontwerpend leren. 'Hoe ga je ervoor zorgen dat een voorwerp een bepaald afstand kan overbruggen met het doel om een doel te raken.' Dit is een van de opdrachten die leerlingen in de bovenbouw krijgen. Waarbij rekening gehouden moet worden met de context: de belegerde steden in de middeleeuwen.

In 2016 is de samenwerking met Skippy-Pepijn op het gebied van kinderopvang gestabiliseerd. Zo biedt de samenwerking opvang voor schooltijd en na schooltijd. De tussenschoolse opvang wordt door de school zelf gerealiseerd.

21e Eeuwse vaardigheden

Er is ook hard gewerkt aan een nieuw onderwijsconcept voor de Schatkaart. Hiermee breidt Octant de keuzemogelijkheden voor ouders binnen haar acht scholen uit. Zo wordt voor een brede doelgroep goed onderwijs gewaarborgd.

Onderwijs & opvang

Gemiddelde groepsgrootte

4 groepen

-

**16.8 leerlingen
per groep**

Leerlingenaantal op 1 oktober

Schooljaarverslag

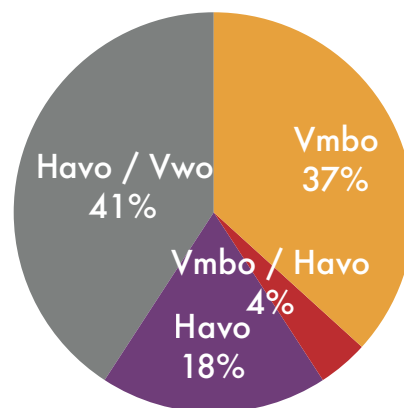
Triangel

Algemene gegevens

Brinnummer 04ND

Directie Dhr. R. Wilschut (dir.)
Mw. C. van Oosten
(adj. dir.)

Adres Florijnstraat 7
2645 HH Delfgauw
Telefoon 015 - 256 29 63
Email info.triangel@octant.nl
Website www.triangeldelfgauw.nl

Uitstroom groep 8

- Praktijk onderwijs
- Vmbo
- Havo
- Lwoo
- Vmbo / Havo
- Havo / Vwo

Uitstroom leerlingen

SO /SBO

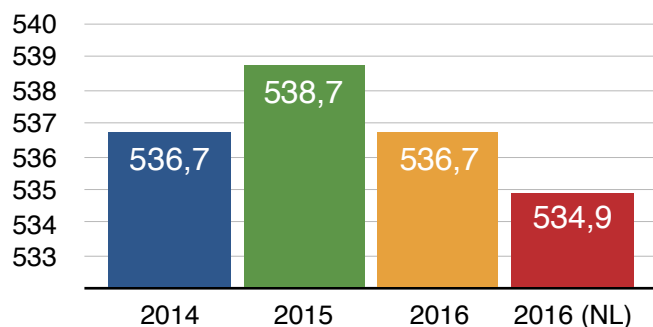
0%

Belangrijkste scholen VO
uitstroom groep 8

Christelijk Lyceum Delft
Melanchton Berkroden
Stanislas College Delft

Peiling Tevredenheid	School	Octant	Landelijk
Leerlingen			
Onderwijs	8.9	8.8	8.7
Leraar	9.4	9.0	8.7
Sfeer	8.7	8.6	8.1
Pesten	9.0	8.7	8.3
Ouders	7.5	7.7	7.6
Personeelsleden	8.3	8.4	8.3

Resultaten Eindtoets

Tussenopbrengsten
VOLDOENDE

Eindopbrengsten
VOLDOENDE

Toezihtsarrangement
BASIS

Blauwe norm

De blauwe norm is in 2016 verder aangescherpt op het gebied van rekenen, taal en lezen.

We lopen tegen de grenzen van het jaarklassensysteem aan.

Vanaf 2017 stellen de leraren zelf de blauwe norm vast bij de groep onder leiding van de kwaliteitsondersteuner. De blauw norm wordt ook ingezet bij remedial teaching.

In het schooljaar 2017-'18 wordt verder nagedacht over een andere aanpak binen de groep. Te denken valt daarbij aan de manier van instructie geven, groepsdoorbrekend werken, inzet van onderwijs-ondersteunend personeel en het vergroten van het eigenaarschap van leerlingen en leraren.

We willen de samenwerking tussen de leraren onderling vergroten door collegiale consultatie, groepsdoorbrekend werken, meer gebruik maken van de talenten van de leraren door die in te zetten tijdens de 'krachten'.

21e Eeuwse vaardigheden

Het muziekonderwijs heeft een flinke impuls gekregen. Ook heeft de school een start gemaakt met de introductie van Kiva, een instrument voor sociale vaardigheden. Op dit moment worden twee specialisten wetenschap & technologie opgeleid die in 2017 hun studie zullen afronden.

De school wil in 2017 de kwaliteit van het muziekonderwijs verder verdiepen door de leraren met ondersteuning van muziekdocenten muzieklessen te laten geven, het implementeren van de methode Kazoo en het aanbieden van muzieklessen als brede schoolactiviteit.

In samenwerking met Skippy-Pepijn is een peutergroep gestart voor drie jarige kinderen die aan een volgende stap toe zijn. Er

zijn drie peutergroepen die ieder een uur per week op Triangel komen.

Er wordt gewerkt met een combinatiefunctionaris die deels werkzaam is als

begeleider tijdens het lunchen in de groepen 1/2 en leraren-ondersteuners tijdens het programma na de lunch. Er is verder een begin gemaakt met de jaarprogramma's van de school en de kinderopvang op elkaar af te stemmen.

De school is aan het onderzoeken of een groep 0-1 tot de mogelijkheden behoort. Aan belangstelling van ouders ontbreekt het niet. Ook zullen de brede schoolactiviteiten worden vergroot met o.a. de

Onderwijs & opvang

muziekschool. In de school is al een bibliotheek gehuisvest waar ook in dit kader onder en na schooltijd activiteiten worden georganiseerd.

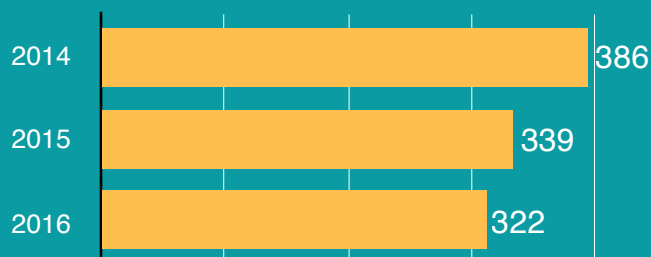
Gemiddelde groepsgrootte

12 groepen

-

**26.8 leerlingen
per groep**

Leerlingenaantal op 1 oktober

Schooljaarverslag

De Vlinderboom

Algemene gegevens

Brinnummer 11YJ

Directie Mw. C. Robles (dir.)

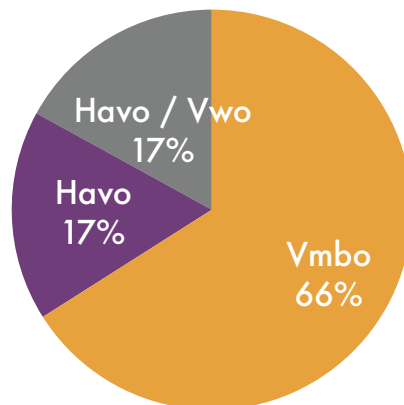
Adres Zilverreigerdreef 103

2643 MC Pijnacker

Telefoon 015 - 369 41 06

Email info.vlinderboom@octant.nl

Website www.cbsdevlinderboom.nl

Uitstroom groep 8

- Praktijk onderwijs
- Vmbo
- Havo
- Lwoo
- Vmbo / Havo
- Havo / Vwo

Uitstroom leerlingen

SO /SBO

0%

Belangrijkste scholen VO
uitstroom groep 8

Melanchton College

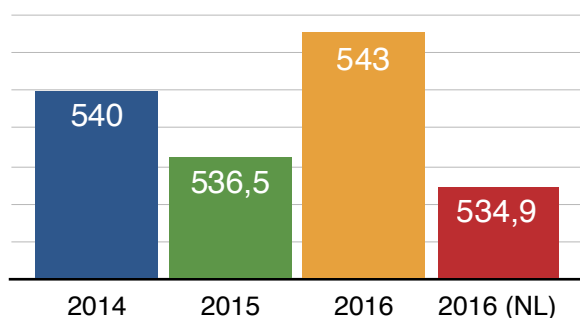
Berkroden

Stanislas College Pijnacker

Stedelijk College Zoetermeer

Peiling	School	OCTANT	Landelijk
Leerlingen	2017		
Onderwijs		8.8	8.7
Leraar		9.0	8.7
Sfeer		8.6	8.1
Pesten		8.7	8.3
Ouders	7.8	7.7	7.6
Personeelsleden	7.8	8.4	8.3

Resultaten Eindtoets

Tussenoopbrengsten

VOLDOENDE

Eindopbrengsten

VOLDOENDE

Toezichtsarrangement

BASIS

Om een duurzame onderwijsverbetering te bewerkstelligen voor onze leerlingen op het gebied van lees- en spelling-onderwijs, is er geïnvesteerd in het vergroten van onze kennis op dit vakgebied en het vergroten van de leerkrachtvaardigheden. De analyse schoolbreed heeft geresulteerd in de focus op hetgeen de leerlingpopulatie behoeft en hetgeen waarover de leraren positief in handelen en vaardigheden dienen te beschikken. Dit heeft geresulteerd in een handvatten voor het team die uitgangspunt zijn bij de collegiale klassenconsultaties van LeerKRACHT en het opstellen van gezamenlijke verbeteracties.

Er is een bewuste keuze gemaakt wat betreft het investeren in methodematerialen en overige hulpbronnen. Ook is er een groter beroep gedaan op het educatief partnerschap met de ouder(s). Voor spelling hebben we, net als voor de andere basisvakken, een blauwe norm gesteld voor wat betreft de leerlingenresultaten. Hierin was in juni een stijgende lijn te zien kijkende naar de vaardigheidsgroei van de leerlingen.

Gezien onze populatie en de investeringen die worden gedaan m.b.t. ons taalonderwijs, verwachten we een stijgende lijn van resultaten, waarbij de blauwe norm ons helpt om hoge verwachtingen om te zetten in reële doelen en de gestelde doelen te behalen.

Blauwe norm

Een aantal leraren heeft zich verdiept in het programmeren, naar aanleiding van de cursus die vanuit Octant is aangeboden en/ of gewerkt aan het vergroten van eigen ict vaardigheden. De onderwijskundig ICT'er en de coördinator voor wetenschap en techniek zijn aan de slag gegaan met lesideeën rondom programmeren en het aanbod voor een digitale leerlijn van groep 1 tot en met 8. Zij hebben middels een roulatiesysteem

21e Eeuwse vaardigheden

de leraren en leerlingen kennis laten maken met diverse nieuwe (ict)technische middelen. Er is een eerste samenwerking bewerkstelligd met de TU Delft om kinderen van de groepen 5 tot en met 8 kennis te laten maken met programmeren. Waarbij de leerlingen een bijdrage hebben geleverd aan een wetenschappelijk onderzoek. (ict)technische materialen.

De Vlinderboom hanteert het zogenaamde vijf-gelijke-dagenmodel. Dit betekent dat de lestijden op alle dagen even lang duren en de school al om kwart over twee de lessen beëindigt. Veel ouders zijn dan ook aangewezen op kinderopvang. De school maakt onderdeel uit van de multi-functionele accommodatie 'MFA Het Nest'. Hierin wordt samengewerkt met een tweede basisschool en een basisschool voor speciaal onderwijs. Deze drie scholen werken in de MFA samen met de kinderopvangorganisatie Skippy-Pepijn die ook in de MFA gevestigd is.

De Vlinderboom heeft verder ruimte beschikbaar gesteld voor peuteropvang. De school werkt hierbij nauw samen met Skippy-

Onderwijs & opvang

Pepijn en zet daartoe ook een onderwijs-assistent in.

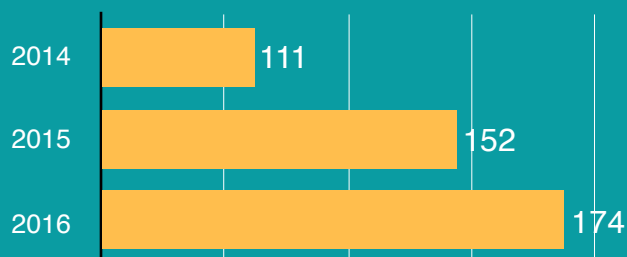
Gemiddelde groepsgrootte

8 groepen

-

**21.8 leerlingen
per groep**

Leerlingenaantal op 1 oktober

Schooljaarverslag

De Zonnestraal

Algemene gegevens

Brinnummer 27PD

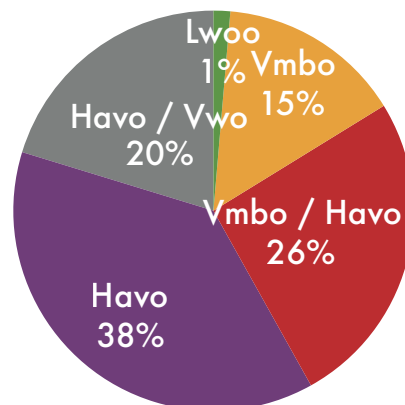
Directie Mw. I. van Harten (dir.)
Mw. H. Versleijen (adj.)
Mw. B. Andeweg (adj.)

Adres Oeverwallaan 108
2498 BZ Den Haag

Telefoon 015 - 369 82 44

Email info.dezonnestraal@octant.nl

Website www.dezonnestraal.nl

Uitstroom groep 8

- Praktijk onderwijs
- Lwoo
- Vmbo
- Vmbo / Havo
- Havo
- Havo / Vwo

Uitstroom leerlingen

SO /SBO

0.7%

Belangrijkste scholen VO
uitstroom groep 8

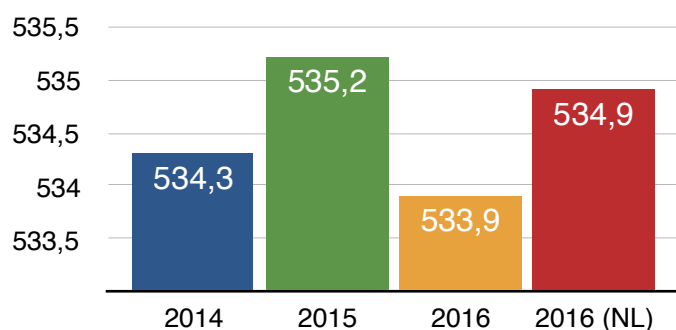
Stanislas College Pijnacker

Lyceum Ypenburg

Wellant College

Peiling Tevredenheid	School	Octant	Landelijk
Leerlingen			
Onderwijs	8.6	8.8	8.7
Leraar	9.0	9.0	8.7
Sfeer	8.5	8.6	8.1
Pesten	8.9	8.7	8.3
Ouders	7.5	7.7	7.6
Personeelsleden	8.1	8.4	8.3

Resultaten Eindtoets

Tussenoepbrengsten
VOLDOENDE

Eindopbrengsten
ONVOLDOENDE

Toezihtsarrangement
BASIS

In 2016 zijn de leraren nog belangrijker geworden in het bepalen en behalen van groeps- en individuele doelen. Elke leraar analyseert de resultaten van de eigen groep en stelt op basis hiervan de norm per vakgebied voor het volgende meetmoment vast. In 2016 zijn groepsdoelen-gesprekken geïntroduceerd. Aan het begin en medio schooljaar worden de behaalde resultaten en de nieuwe doelen besproken met

Blauwe norm

de kwaliteitsondersteuner en een directielid. Zij durven de methode waar nodig los te laten en te kiezen voor herhaling en verbreding. In de bovenbouw wordt hierover structureel overlegd tussen leraren, kwaliteitsondersteuner en directie. De ervaring leert dat dit zich door zal zetten naar de lagere groepen. We leren onze kinderen om mede verantwoordelijk te zijn voor hun persoonlijke leerdoel. Zo zijn er kindgesprekken en stellen kinderen per les vast wat zij willen leren.

21e Eeuwse vaardigheden

21e eeuwse vaardigheden zijn niet geheel nieuw in het onderwijs. Leren samenwerken, leren communiceren, kritisch denken, het zijn vaardigheden die we al een langere tijd aandacht geven. Onze kinderen verdienen het om klaar te zijn voor de toekomst met een rugzak vol mogelijkheden. Op De Zonnestraat wordt al jaren lang aandacht besteedt aan het leren presenteren, een vaardigheid die kinderen van de toekomst nodig hebben. In het afgelopen jaar hebben het leren programmeren en de introductie van iPads op experimentele basis aandacht gekregen. We zoeken naar de meerwaarde en de wijze waarop we hier in de toekomst vorm en inhoud aan geven. Leraren met kennis en affiniteit geven sturing aan de experimentele fase en verzorgen workshops voor het team. Om dit proces verder te ondersteunen wordt een specialist wetenschap & technologie opgeleid.

In 2016 hebben de peuters een vaste plek op de school gekregen. De doorstroom van peuters naar kleuters is makkelijker geworden, er wordt een leerlingvolgsysteem gebruikt, Kijk! en er is een warme overdracht. Ouders zijn voordat hun kind gaat starten op school al bekend met de gang van zaken en de peuters voelen zich thuis. In 2016 is er een gestructureerd en kwalitatief goed sportaanbod gekomen, zowel bij de TSO, als bij de BSO en de TalentenTuinen. De kwaliteit van onze partner op het gebied van sport is zichtbaar in de school.

Onderwijs & opvang

De medewerkers van Hakuna Matata (kinderopvang) hebben de Kanjertraining gevolgd samen met het team van de school. Er is structureel overleg tussen leraren en pedagogisch medewerkers, samen stemmen zij nog beter af voor onze kinderen. Directie en locatieleiders overleggen 4 keer per jaar.

Gemiddelde groepsgrootte

24 groepen

-

**25.3 leerlingen
per groep**

Leerlingenaantal op 1 oktober

